

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

Конун ва ижро

РЕКЛАМА - КУЧЛИ ВОСИТА

Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитасида 2010 йил 17 сентябрда қабул қилинган «Реклама тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конунига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 178-1-моддасига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Конуни ижросини таъминлаш масаласига багишиланган брифинг бўлиб ўтди.

Хозирги бозор иқтисодиёти шароитида реклами кўпинча савдони ҳаракатга келтирувчи кучли восита, деб аташади. Негаки, у миллионлаб одамлар манфаатига дахлор бўлиб, жамиятимиз ҳаётининг ажралмас бир қисмига айланган. Афсуски, бозорнинг барча иштирокчилари ҳам реклама соҳасида ҳалол рақобат олиб бормаяпти, инсонга моддий зарар, баъзида эса ҳатто унинг саломатлигига путур етказиш ҳоллари кузатилмоқда. Мамлакатимизда «ишилаб чиқарувчи-истеъмолчи» муносабатларини тартибига солиш мақсадида «Реклама тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конуни амалда қўлланилмоқда.

Ушбу Конунга қўшимча ва ўзгаришлар киритилишининг асосий сабаблари reklama.tj асосий сабаблари reklama.tj тақдим этиш, реклама бизнеси субъектларининг вижданон рақобат юритишига эришиш, тамаки ва алкоголли ичимликлар рекламасини тақиқлаш орқали соглом авлодни тарбиялашдан

иборат. Реклама соҳасидаги янги хуқуқий нормаларга қандай риоя қилинмоқда? Брифингда ана шулар ҳақида сўз юритилди.

Унда ўз саҳифалари ёки веб-ресурсларида реклами жойлаштирадиган оммавий ахборот воситалари, кабель телевидение (хорижий каналларни олиб кўрсатадиган), корхоналар, реклама соҳаси билан шугулланадиган бошқа идоралар вакиллари қатнашди.

Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитасининг реклама фаолияти назорати ва истеъмолчилар хукуқларини ҳимоя қилиш бошқармаси бошлиғи Дилшод Азимовнинг маълум қилишиба, қўмита турли мулкчилик шаклига, эркин тадбиркорлик фаолияти ва ҳалол рақобатга асосланган замонавий бозорни шакллантиришга доир изчил ишларни амалга оширмоқда.

Конунга киритилган қўшимча ва ўзгаришларга мувофиқ яширин реклама, конун билан тақиқланган маҳсулотлар рекламасини тар-

катганлик учун жарима санкциялари кучайтирилган. Хусусан, тамаки, тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликлар reklama.tj рекламаси учун огохлантирилсан тўғридан-тўғри жарима санкцияси кўллаш кўзда тутилган.

«Реклама тўғрисида»ги Конунга киритилган ўзгариш ва қўшимчаларга биноан ўтган даврда 1,5 мингта, жумладан хўжалик субъектлари томонидан алкоголли ичимликларни жойлаштиришга йўл қўймаслик бўйича тушунтириш тадбирлари ўтказилди. Уларнинг натижалари бўйича қўмитанинг худудий органлари 700 та конунбузарлик ҳолларини аниқлади, хўжалик субъектларига нисбатан 400 миллион сўмликка яқин қарийб 150 жарима санкциялари кўлланилди.

Реклама бозори вакиллари бундан ўзлари учун хулоса чиқариб олишлари лозим. Зоро, бозор иқтисодиётининг таркибий қисми бўлган реклама иши ҳам нафақат юқори профессионалликни, шу билан бирга одоб-ахлоқ, бадий дид ва албатта, масъулият ҳиссини талаб қиласди. Шу сабабли реклама бозори субъектлари бу борада амалдаги конун нормаларига қатъий риоя этиши, ҳалол рақобат юритиши ва истеъмолчилар олдиаги масъулиятни унутмаслиги даркор.

ЎЗА.

**ХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ**

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили

ТАНЛОВ ЭНГ ЯХШИЛАРНИ АНИҚЛАБ БЕРАДИ

Тошкентда Савдо-саноат палатаси ташабbusi билан Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун «Ташабbus-2011» кўрик-танловини ташкил этиш ва ўтказиш бўйича ташкилий қўмитанинг биринчи ийғилиши бўлиб ўтди.

Аҳолини тадбиркорлик соҳасига кенг кўламда жалб этишини таъминлаш, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасида хусусий бизнеснинг ролини сифат жиҳатидан ошириш мақсадида тадбиркорлар, фермерлар ва хунармандлар ўтасида Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун кўрик-танлов ўтказиб келинаётир. Бу тадбир Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1995 йил 5 январдаги «Хусусий тадбиркорликда ташабbus кўрсатиш ва уни рагбатлантириш тўғрисида»ги Фармонига биноан ташкил этилмоқда.

«Ташабbus» кўрик-танлови мамлакатимиз ҳаётида муҳим ўрин тутади. Уни хусусий тадбиркорлик, биринчи навбатда кичик бизнесни кўллаб-куватлаш дастурини амалга оширишнинг асосий дастакларидан деса бўлади.

«Ташабbus-2011» кўрик-танлови голибларини аниқлаш бир нечта номинациялар бўйича амалга оширилади, хусусан: «Йилнинг энг яхши тадбиркори», «Йилнинг энг яхши фермери», «Йилнинг энг яхши хунарманди» номинациялари, шунингдек маҳсус номинациялар бўйича «Йилнинг энг ёш тадбиркори», «Йилнинг энг яхши тадбиркор аёли», «Энг яхши инновация лойиҳаси», «Ёшлар учун энг фаол иш берувчи», «Энг яхши оиласибизнес эгаси», «Энг яхши бизнес fojasisi».

ЎЗА материали асосида тайёрланди.

Амалиёт

СТАТИСТИКА ҲИСОБОТИНИИ ЭЛЕКТРОН ШАКЛДА ТОПШИРИШ МУМКИНМИ?

Йил бошида давлат статистика қўмитаси статистика ҳисботларининг электрон тизими йўлга кўйилганини эълон қилиб, бухгалтерлар ҳамжамиятини беҳад кувонтириди. Дастрлабки босқичда корхона ва ташкилотларга давлат статистика ҳисботларини Интернет орқали кўйидаги ойлик даврий шаклларда электрон кўринишда топшириш имконияти берилади:

2-TB «Аҳоли омонатлари тўғрисида ҳисбот», 3-invest «Чет эл инвестицияси ва кредитлари ва Тикланиш ва тараққиёт фонди маблаглари иштирокидаги инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши тўғрисида ҳисбот», 4-invest «Инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши тўғрисида» ва 1-Mehnat «Мехнат тўғрисида ҳисбот».

I чорак охиригача яна 20 та электрон шакл тайёр бўлади, йил охиригача эса – умумий ҳисбода 170 тача шакл ишга тушади...

Албатта, буларнинг ҳаммаси жуда яхши: қоғозбозликлар барҳам топади, туман статистика бўлимидан навбат кутишлар бўлмайди, хатоларни олдиндан аниқлаш мумкин... Демак, мақсадга ўтайлик – бу электрон ҳисбот шаклларини қаердан олиш мумкин, у ўзи қандай ишлайди, уни биз ишлата биламишми?

Бу ҳақда батафсил келгуси сонда ўқиёсиз.

2-бет

Шартномани электрон
почта орқали тузамиз

\$1 = 1664,52 сўм

4-13-бетлар

Пенсияни
oshiриш қоидалари

€1 = 2256,13 сўм

5-12-бетлар

Конунчиликдаги
янги жужжатлар

£1 = 2701,35 сўм

14-бет

МЧЖ: эр-хотиннинг
мулкий муносабатлари

¥10 = 200,33 сўм

ЭЛЕКТРОН ШАРТНОМА ЁЗМА ШАРТНОМА КАБИ

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ҳаётимииздан мустаҳкам ўрин олди. Шу сабабли тадбиркорларда электрон шартномалар тузиш имконияти билан боғлиқ саволлар борган сари тез-тез юзага келаётганини ажабланарли ҳол эмас.

Мессежерлар (Skype, ICQ), шунингдек электрон почта (e-mail) орқали ёзишига юридик мажбурлаш кучига эгами?

Судга электрон шартнома (Интернетда хабарлар алмашиш йўли билан тузилган) билан мурожаат қиласа бўладими?

Интернет (масалан, электрон почта) орқали тузилган шартнома битимнинг ёзма шакли деб ҳисобла- надими ёки у шартноманинг мустақил электрон шаклини? Унинг юридик кучи қандай?

Электрон шаклдаги шартномалар мазмуни ва шакли бўйича Фуқаролик кодекси (бундан кейин – ФК), «Хўжалик юри- тувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-хукукий базаси тўғрисида»¹, «Электрон тижорат тўғрисида»² (бундан кейин – 613-II-сон Конун), «Электрон рақамли имзо тўғрисида»³ (бундан кейин – 562-II-сон Конун), «Электрон хуж- жат айланиши тўғрисида»⁴ (бундан кейин – 611-II-сон Конун) ҳамда Электрон шаклдаги контрактлар ва электрон тижо- ратда кўлланиладиган хужжатларнинг бошқа намунавий шаклларини тайёрлаш тартиби тўғрисидаги низом⁵ (бун- дан кейин – 1740-сон Низом) билан белгиланган талаб- ларга мувофиқ келиши керак. Бунда фуқаролик қонун хуж- жатлари электрон тармоқлар воситасида тузиладиган шартномаларни алоҳида турга ажратмаслигини айтиб ўтиш жоиз. Интернетда пудрат (масалан, ташрифомаларни тай- ёрлашга), олди-сотди (ташкилий техника учун сарфлаш материалларни харид килишга), пулли хизматлар кўрса- тишга (веб-сайти техник кўллаб-куватлаш) ва ҳоказо шартномалар тузиш мумкин. Бундай битимлар Фуқаролик кодексининг олди-сотди, пулли хизматлар кўрсатиш ва бошқа тегиши қоидлари билан тартибга солинади.

ЭЛЕКТРОН ТАРМОҚДА РАСМИЙЛАШТИРИЛГАН ШАРТНОМАЛАРНИ ЁЗМА ШАКЛДА ТУЗИЛГАН ДЕБ ҲИСОБЛАШ МУМКИНИ?

Интернетда тузиладиган шартномаларнинг шакли тўғрисидаги масала нафақат назарий қизиқиши ўйғотади. Гап шундаки, юридик шахслар Фуқаролар ва бошқа юридик шахслар билан шартномаларни фақат ёзма шаклда тузишлари шарт (ФКнинг 108-моддаси). Умумий қоидага кўра, агар тарафлар битимни ёзма шаклда тузиш тўғрисидаги талабни бузсалар, улар низо чиқсан тақдирда унинг шартлари ба- жарилганини гувоҳларнинг кўрсатувлари билан тасдиқлаш ҳукуқидан маҳрум бўладилар (ФК 109-моддасининг биринчи қисми).

Ёзма шаклда тузилган битимни тарафлар ёки уларнинг вакиллари имзолаши керак (ФКнинг 107-моддаси). Бу – мажбурий шарт, шундай қилинганда битим ёзма шаклда тузилган деб эътироф этилади.

Шуни қайд этиш лозимки, қонун хужжат ҳақида сўзлайди, бироқ унинг қоғоз шакли бўлиши мажбурий эканлигини айтмайди. Электрон хужжат ФК 107-моддасини талқин қилишда хужжат деб ҳисобланшини аниқлаш учун, 611-II-сон Конун ва 1740-сон Низомнинг мурожаат қиласиз. 611-II-сон Конун 5-моддасининг биринчи қисмида белгиланишича, электрон шаклда қайд таъсири, электрон рақамли имзо билан тасдиқланган ва электрон хужжатнинг уни идентификация қилиш имкониятини берадиган бошқа реквизитларига эга бўлган ахборот электрон хужжатdir ҳамда у ана шу Конуннинг 7-моддасига мувофиқ қоғоз хужжатга тенглаштирилади ва у билан бир хил юридик кучга эга бўлади. Буни 1740-сон Низомнинг 3 ва 4-бандлари ҳам тасдиқлайди,

11998 йил 29 августдаги 670-I-сон.

22004 йил 29 апрелдаги 613-II-сон.

32003 йил 11 декабрдаги 562-II-сон.

42004 йил 29 апрелдаги 611-II-сон.

5ТИАИСВ, ДБК ва ДСКнинг қарори билан тасдиқланган, Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 21 ноябрда 1740-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

✓ УСТУВОРЛИКЛАР

- Статистика ҳисоботини электрон шаклда топшириш мумкини?

- Танлов энг яхиларни аниқлаб беради

✓ ХЎЖАЛИК ХУКУКИ

- Электрон шартнома ёзма шартнома каби

✓ ЮРИДИК МАСЛАҲАТЛАР

- Давлат герби тасвиридан фойдаланишга ҳукуқингиз борми?

- Эр ва хотин бир МЧЖда

✓ РАСМИЙ ЖАВОБ

- Пенсия арафасидаги иш ҳақидан келиб чиқиб

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

- «Алкоголли маҳсулотларга ва тамаки маҳсулотларига янги намунадаги акциз марказалари жорий этиши тўғрисида».

Идоравий-меъбрий хужжатлар:

- ЎзР ИВ, МВ, ДСКнинг «Ишлати келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни

ундириши тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори;

- ЎзР ДСК, МВнинг «Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам мъёрла-

ри жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоб-

лаш чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори;

- ЎзР МВ, ДСКнинг «Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати

билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаш чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга ўзгаришилар киритиш тўғрисида»ги қарори.

✓ top

1-бет

2-бет

3, 14-бетлар

4, 13-бетлар

/

5-12-бетлар

15-16-бетлар

Эксперт маълумотнома тизими

КОРХОНА ЮРИСТИ

Сотиб олиш масалалари бўйича қўйидаги манзилга мурожаат қилинг:

Тошкент ш., М.Улугбек тумани, Х.Олимжон майд., 10А-уй.

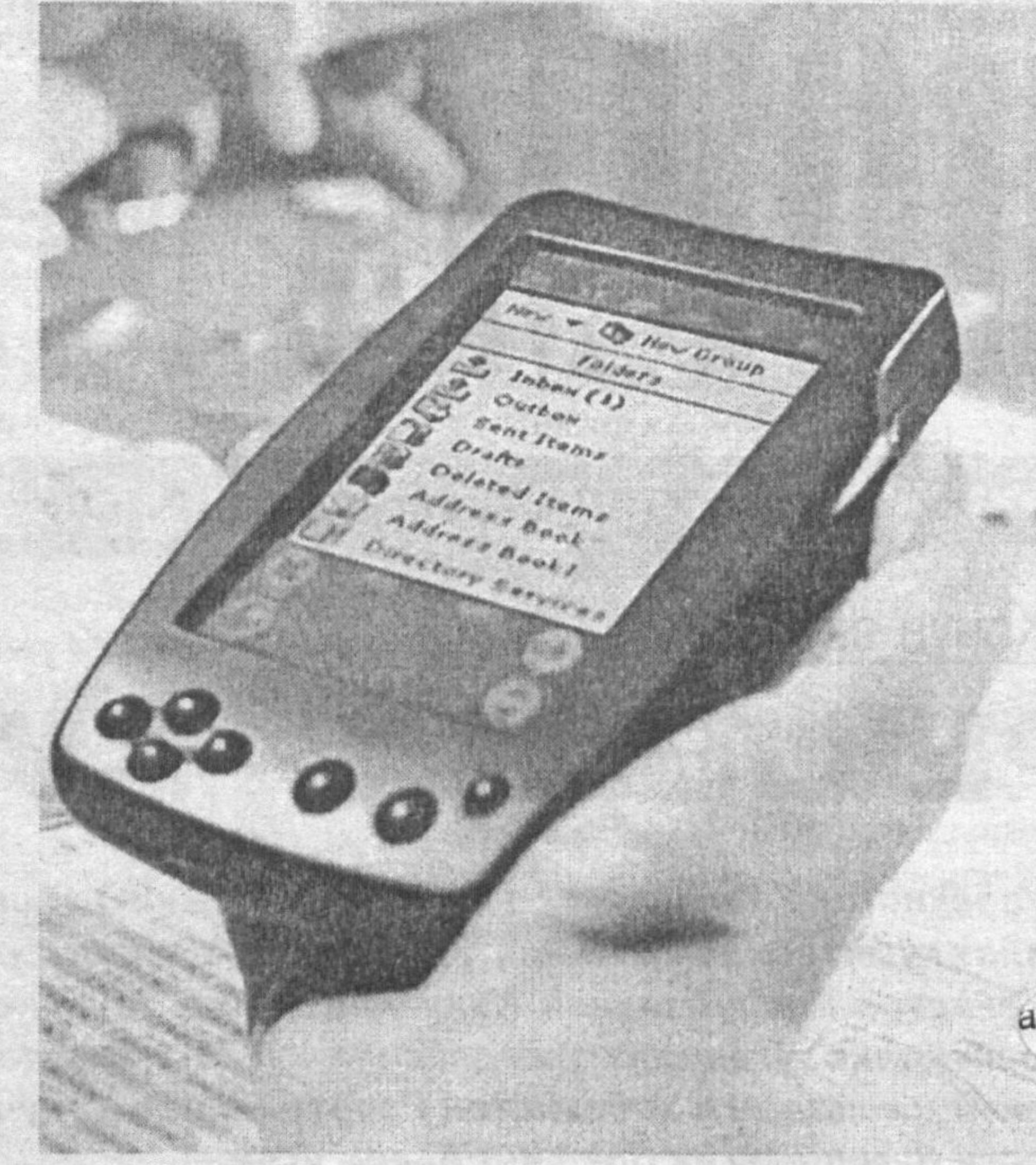
Тел.: (998 71) 237-07-78, тел./факс: (998 71) 237-45-29

E-mail: info@norma.uz, web: www.norma.uz

МДХ ВА БОЛТИҚБҮЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	24.02.2011	1	0,7943	1	1,0942	1	0,0273
Арманистон	24.02.2011	1	365,71	1	504,42	1	12,58
Беларусь	25.02.2011	1	3023,00	1	4150,88	1	103,67
Грузия	25.02.2011	1	1,7585	1	2,4246	1	6,0303
Козогистон	25.02.2011	1	146,02	1	200,97	1	5,01
Киргизистон	25.02.2011	1	47,4763	1	64,4501	1	1,6222
Латвия	25.02.2011	1	0,511	1	0,702804	1	0,0175
Литва	25.02.2011	1	2,5187	1	3,4528	10	8,64
Молдавия	24.02.2011	1	12,0563	1	16,5618	1	0,4129
Тоҷикистон	25.02.2011	1	4,41	1	6,0704	10	1,5175
Ўзбекистон	22.02.2011	1	1664,52	1	2256,13	1	56,89
Украина	24.02.2011	100	793,27	100	1089,239	10	2,7087
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

Манба: www.prime-tass.ru

Юридик маслаҳатлар

электрон хужжат кўринишида бўлмаган (масалан, қоғоз шаклида), қабул қилиб олинган оферта (шартнома тузиш тақлифи) қабул қилинганини тўғрисидаги электрон хужжатни жўнатиш;

электрон хужжат кўринишида бўлган, қабул қилиб олинган офертадаги шартнома шартларини бажариш бўйича ҳаракатларни амалга ошириш.

Шартнома тузиш тартиби Фуқаролик кодекси билан тартибга солинади, у икки босқични назарда тутади: офертани юбориш ва унинг акцепти. Олди-сотди электрон шартномасини тузиш таомилини баён этамиз. Сотувчи харидорга унинг ЭРИ билан имзоланган, келишган шартларда товарни сотиб олиш тақлиф қилинган электрон хабарни юборади. Оферта:

электрон хужжатлардан фойдаланган ҳолда шартнома тузиш тартибини;

шартнома шартларини келишиб олиш чоғида ўзгартишлар киритиш имконияти ва тартибини;

акцептни электрон хужжат воситасида юбориш ва чақириб олиш тартибини;

хамма эркин фойдаланиши мумкин бўлган ахборот реалисида жойлаштирилган электрон хужжатга ҳавола қилиш илу билан шартномага киритиладиган шартларга тааллуқли қайдларни ўз ичига олган бўлиши керак (613-II-сон Конунинг 11-моддаси). Харидор офертани олганидан кейин сотовчига ўзининг ЭРИ билан имзоланган, офертани қабул қилинганини, яъни товарни сотиб олишга розилиги тўғрисида жавоб билан электрон хабар юборади. Шу тариқа тарафлар хужжатлар – ҳаққонийлиги ўз электрон рақамли имзолари билан тасдиқланган электрон хабарлар билан алмашадилар. Шартнома сотовчи томонидан харидорнинг шартнома тузиш ёки харидор томонидан офертани электрон хужжатда акцепт учун назарда тутилган ҳаракатлар содир этилиши тўғрисида тақлифини қабул қилиши ҳақида электрон хабарни олинган пайтдан бошлаб тузилган хисобланади.

Офертани ўз ичига олган электрон хужжат унинг шартларига розилигини кўрсатмасдан олинганини тасдиғи ҳам, товарлар (ишлар, хизматлар) харидорининг ҳаракатсизлиги ҳам акцепт хисобланмайди.

Шартнома факат электрон хужжатлардан фойдаланилган ҳолда тузилганлигига асосланиб ҳақиқий эмас деб топилиши мумкин эмас.

ЭЛЕКТРОН ШАРТНОМА

СУДДА ДАЛИЛ БЎЛА ОЛАДИМИ?

Хўжалик процессуал кодексининг 62-моддасида ёзма далиллар сифатида электрон алоқа ёрдамида олинган хужжатлар ҳам белгиланган, шу сабабли улар исботлаш кучига эгадир. Хўжалик суди бирламчи далиллардан ўзини қизиқтирадиган фактлар тўғрисида ахборот олиш учун барча чораларни кўриши шарт.

Электрон хужжатнинг асл нусхаси нима хисобланади? 611-II-сон Конунинг 8-моддасига мувофиқ ҳар қандай айнан ўхшаш нусха, башарти унинг ҳақиқийлиги тасдиқланса, шундай хужжат бўлади. Бугунги кунда ЭРИ асосида электрон хужжатлар файлларини ҳимоя қилиш ўзини етарлича оқлади, унинг ёрдамида электрон хужжатнинг ҳаққонийлиги тасдиқланиши мумкин. Ундан фойдаланишининг тартиби ва шартларини белгилаб берадиган умумий қоидалар 562-II-сон Конун билан белгиланган. Уларга мувофиқ электрон рақамли имзо кўйилган электрон хужжат ЭРИ қалити сертификатида кўрсатилган муносабатлар амалга оширилган дагина юридик аҳамиятга эгадир.

Имзо қалити сертификати – ахборот тизими иштирокишига электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини тасдиқлаш ва қалит сертификати эгаси имзосини идентификациялаш учун бериладиган, қоғоз ёки электрон шаклдаги хужжат.

Бинобарин, конун хужжатларига мувофиқ келадиган реквизитларга эга бўлган электрон шартномалар судда далил бўла олади. Буни 613-II-сон Конунинг 12-моддаси ҳам тасдиқлайди, унда айтилишича, электрон шартномадан битим тузилганлигининг далили сифатида фойдаланиши мумкин.

Конун хужжатларида хужжатлаштиришнинг замонавий воситалари назарда тутилгандек кўринади. Бироқ агар ёзма хужжатларни далиллар сифатида тақдим этишаниң-пухта тартиби солинган бўлса, электрон шаклда тақдим этилган далиллар (шу жумладан электрон шартномалар) амалдаги процессуал қонунчилик етарлича тартиби солмаган – унда уларни тақдим этишнинг шакллари ва бичимлари бўйича аниқ талаблар мавжуд эмас. Конунда фактик маълумотларни электрон шаклда тақдим этиши бобида чеклашлар белгиланмаган, шу боис уларнинг исталгани судда инобатта олинадиган далил ҳисобланishi мумкин. Тақдим этилган электрон хужжатларнинг шаклларини тадқиқ этиши ва уларни суд йиғмахилдига тикиб қўйиш тартибининг процессуал меъёрлари ҳам белгиланмаган.

Шу сабабли ушбу масалаларнинг барчасини конун ўйли билан тартиби солиш мақсадга мувофиқидir.

Баъзи бир холосалар. Электрон шартнома қоғоз шаклидаги хужжатга тенглаштирилади ва у билан баравар юридик кучга эгадир (611-II-сон Конунинг 7-моддаси). Мазкур шартномадан, масалан, судда битимлар амалга оширилганлиги далили сифатида фойдаланиши мумкин (613-II-сон Конунинг 12-моддаси).

Шу сабабли тўлиқ ишонч билан айтиш мумкини, электрон хужжат айланиши воситалари соҳасидаги фуқаролик-хуқуқий муносабатларнинг иштирокчилари ўз муносабатларини қоғоз шаклидаги хужжатлар асосида қурадиган субъектлар билан тенгдирлар.

Елена ЕРМОХИНА,
«Norma» МЧЖнинг хуқуқий масалалар
бўйича эксперт-маслаҳатчиси.

ДАВЛАТ ГЕРБИ ТАСВИРИДАН ФОЙДАЛАНИШГА ҲУҚУҚИНГИЗ БОРМИ?

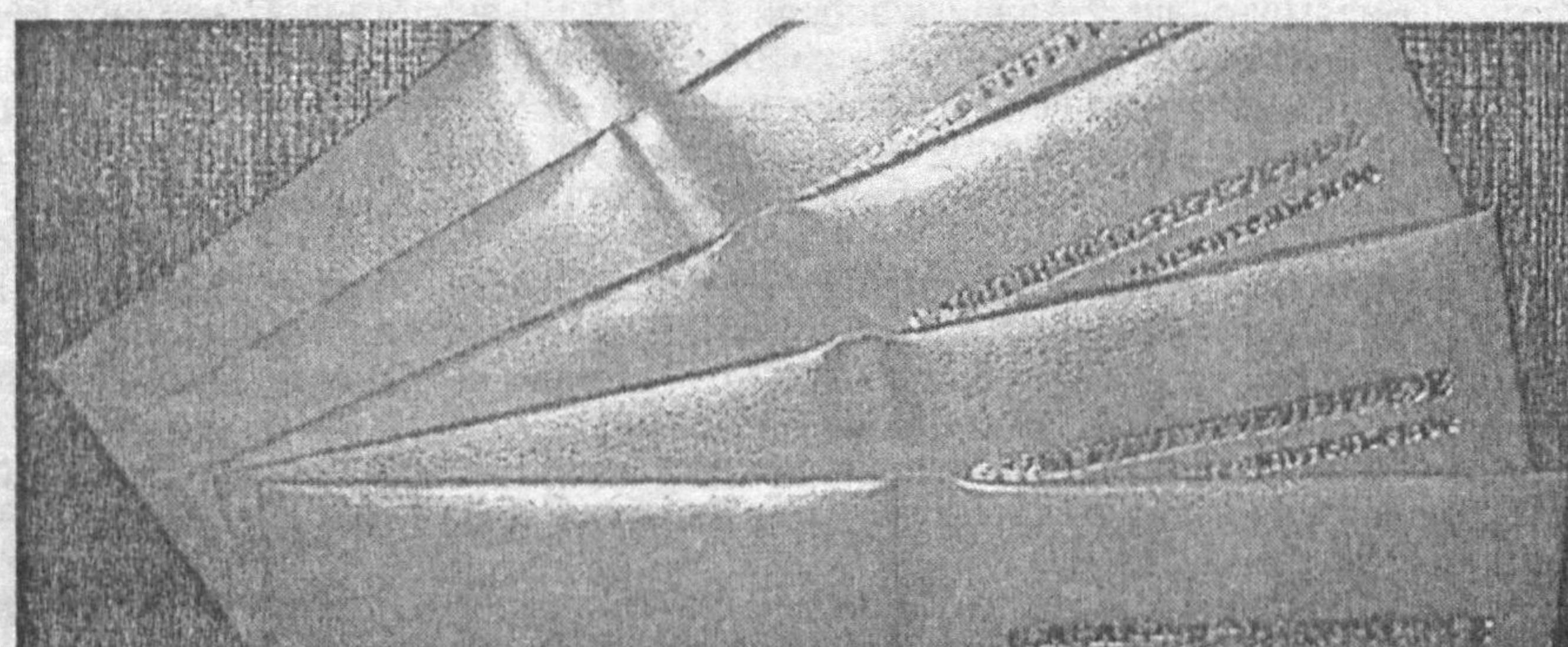

Ўзбекистон Республикасининг давлат рамзлари тўғрисидаги қонун хужжатларига яқинда бир қатор ўзгартишлар киритилди. Энди нодавлат ташкилотлар ходимларининг шахсини тасдиқлайдиган гувоҳномалар мұқовасида ўзбекистон Республикаси гербнинг бўлиши қонунбузарлик ҳисобланадими?

Газетхон.

- Ҳақиқатан ҳам, «Ўзбекистон Республикаси давлат герби тўғрисида»ги Конунга (1992 йил 2 июлдаги 616-XII-сон, бундан кейин – Конун)

ўзгартишлар киритилди¹, улар 2010 йил 25 декабрдан кучга кирди. Улар туфайли Конун энди ўзбекистон Республикаси давлат гербнинг тасвиридан фой-

'2010 йил 24 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг давлат рамзлари ҳақидаги айrim қонун хужжатларига ва ўзбекистон Республикасининг Маъмурӣ жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва кўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-273-сон Конун.

ИККИНЧИ ИМЗО ҲУҚУҚИ

Мен хусусий корхонанинг директориман. Бухгалтерия ҳисоботини мустақил равишда юритаман. Бизга хизмат кўрсатувчи банк бош бухгалтерим бўлишини ва тўлов топширикномаларида иккинчи имзо қўйилишини талаб қилмоқда. Бунда банк Марказий банкнинг йўриқномасини важ қилиб келтиряпти. Банкнинг ҳаракатлари қонунийми?

ХК директори.

- Газетамиз саҳифаларида ушбу мавзу бир неча ма-ротаба кўтарилиган. Хусусан, «Икки вазифани уddyалаш» («Норма маслаҳатчи», 2007 йил 5 июндаги 23 (100)-сон), «Директорга ваколатлар беринг» («Норма маслаҳатчи», 2009 йил 28 сентябрдаги 39 (220)-сон) материалларида.

Ушбу масалага яна бир тўхтаб ўтмоқчимиз.

«Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Конуннинг¹ (бундан кейин – Конун) 8-моддасига кўра раҳбар имзолаш хуқуқига эга бўлган шахсларнинг иккита рўйхатини тасдиқлаши керак. Биринчи рўйхатга раҳбарлик вазифаларини амалга оширувчи шахслар, иккинчисига бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқарыш вазифаларини амалга оширувчи шахслар киради.

Ўзбекистон Республикаси банкларида очиладиган банк ҳисобвақлари тўғрисида йўриқноманинг² 33-бандига мувофиқ раҳбар томонидан тасдиқланган, имзолаш хуқуқига эга бўлган шахсларнинг иккита рўйхати имзоларнинг намуналари бўлган карточкага киритилади. Имзоларнинг намуналари ва муҳри изи қайд этилган карточка нотариал тасдиқланади.

Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисидаги низомнинг³ 13-бандига кўра, пул-ҳисоб-китоб ҳисобатларини банк факат биринчи нусхада (асл нусхада) имзолар намуналари ва асосий муҳрнинг изи қайд этилган карточкада кўрсатилган мансабдор шахсларнинг имзолари бўлгандагина ижара учун қабул қиласди.

Конун 7-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ юридик шахсда бухгалтерия ҳисобини ташкил этишни раҳбар амалга оширади. Кўрсатилган модданинг иккинчи қисми ушбу қоидани амалга оширишнинг учта усулини назарда тутади:

1) бosh бухгалтер раҳбарлигидаги бухгалтерия ҳисоби хизматини ташкил қилиш ёки шартнома асосида жалб этилган бухгалтер хизматидан фойдаланиш;

2) бухгалтерия ҳисоби юритишни шартнома асосида ихтинослаштирилган бухгалтерия фирмасига юклаш;

3) бухгалтерия ҳисобини мустақил юритиш.

Ушбу усувлардан бирортасини танлаш ва кўллаш – раҳбарнинг хуқуқи. Агар у бухгалтерия ҳисобини учинчи шахсларнинг ёрдамидан фойдаланмай, ўзи юритишга қарор қиласа, Конун уни бosh бухгалтер лавозимида ходимни ёллаш-

¹ 1996 йил 30 августдаги 279-I-сон.

² МБ бошқарувининг АВ томонидан 2009 йил 27 апрелда 1948-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган.

³ МБ бошқарувининг АВ томонидан 2002 йил 15 апрелда 1122-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган.

даланиш мумкин бўлган ҳолларнинг ба-тафсил рўйхатини назарда тутади. Нодавлат муассасалар ходимларининг шахсини тасдиқлайдиган гувоҳномаларнинг мұқовасирига ва бошқа хужжатлари унда назарда тутилмаган.

Шахсни тасдиқлайдиган хужжат ташкилот, муассаса ёки корхона томонидан ўз ходимига бериладиган хужжатдир. Конуннинг 5-1-моддасига кўра эса ўзбекистон Республикаси давлат гербнинг элементларини нодавлат ташкилотлар хужжатларининг реквизитлари ёки реклама материалларига киритилишига йўл кўйилмайди.

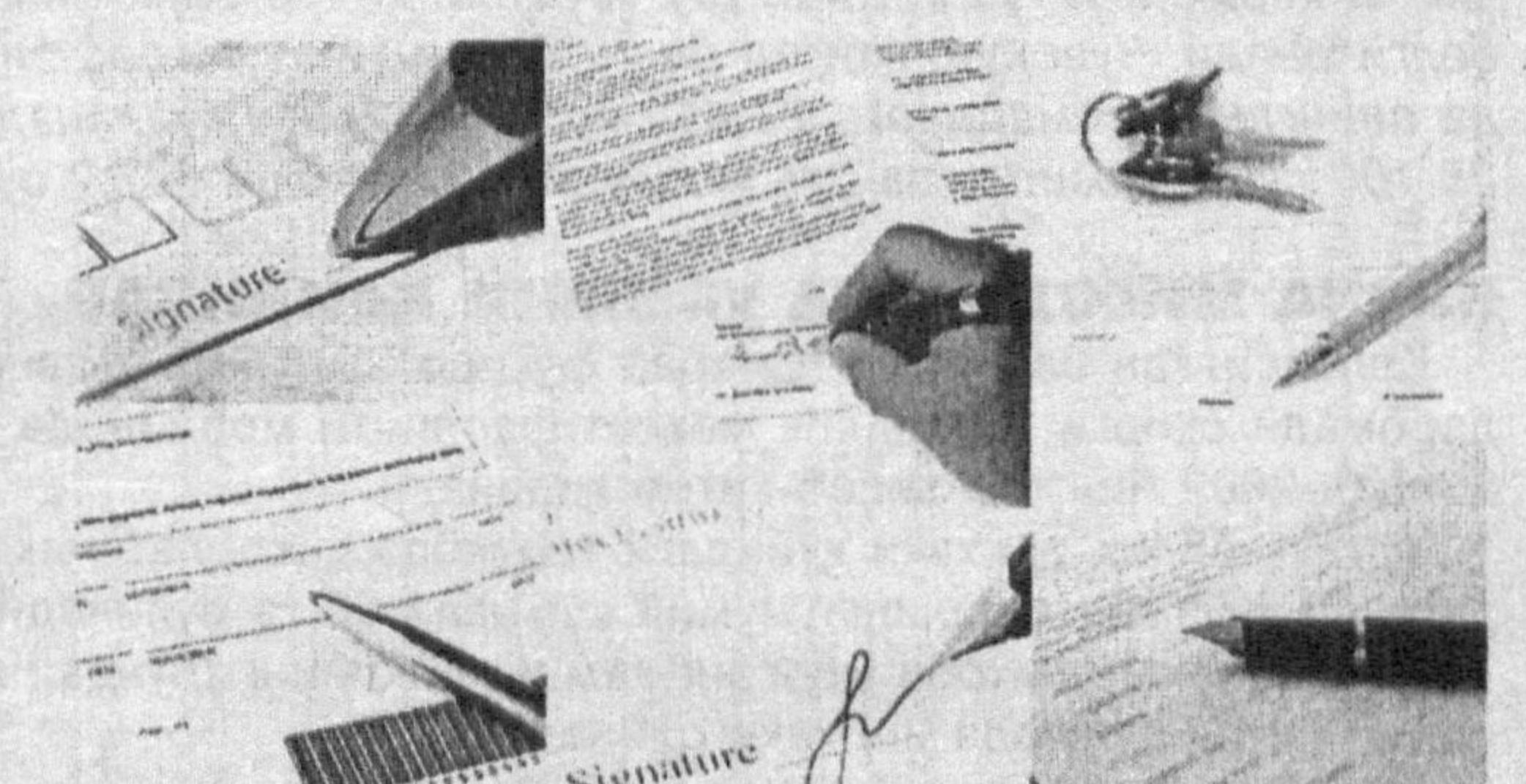
Бундан шундай хулоса чиқариш мумкин, нодавлат муассасалар ходимларининг шахсини тасдиқлайдиган гувоҳномалардада ўзбекистон Республикаси давлат гербнинг бўлиши ўзбекистон Республикасининг давлат рамзлари тўғрисидаги қонун хужжатларини бузиш хисобланади. Маъмурӣ жавобгарлик тўғрисидаги кодекс бунинг учун фуқароларга энг кам иш ҳақининг 3 бараваригача, мансабдор шахсларга эса 3 бараваридан 7 бараваригача микдорда жарима солиши назарда тутади.

Абдураҳмон БАХТИЕВ,

«Norma» МЧЖ юрисконсульты.

га мажбур қилмайди. Мазкур ҳолда раҳбар бир вақтнинг ўзида бухгалтерия ҳисоби вазифаларини бажарадиган шахс ҳам бўлади. Мехнат қонунчилиги раҳбар (директор)ларнинг зиммаларира бош бухгалтер вазифаларини олишини тақилемайди.

Шу тариқа, агар юридик шахсни барпо этиш чоғида бош бухгалтер лавозимини жорий этиш режалаштирилмаса, директор (бош директор ва ҳоказо) ўз зиммасига раҳбар мажбуриятларини олиши тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилганда банк ходимларини мазкур бўйруқнинг матни билан, шунингдек белгиланган тартибда тасдиқланган, бош бухгалтер лавозими мавжуд бўлмаган ходимлар штатини белгилайдиган локал хужжатлар (штат жадвали ёки бошқа хужжат) билан танишириш тавсия қилинади. Имзолаш хуқуқига эга бўлган шахслар рўйхатини тасдиқлаётганда биринчи ҳамда иккинчи рўйхатларда раҳбарлик вазифаларини ҳамда бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқарув вазифаларини амалга оширадиган бир нафар шахсни кўрсатиш лозим. Тегишинча, тўлов топширикномасида Конун ва йўриқномалар талаб қилганидек иккى имзо,

бир кишининг имзоси бўлади, зеро ушбу вазифаларни кўшиб олиб боришга ўша Конуннинг ўзи рухсат беради.

Кўрсатилган меъёрий-хуқуқий хужжатлар бир-бирига зид бўлмаса-да, амалиётда банклар бўйруқ ва штат жадвалига кўра бир киши раҳбар ва бош бухгалтер учун имзо кўйган, имзолар намуналари ҳамдига этилган карточкани қабул қилишдан бош тортиятилар.

Хозирги вақтда Конуннинг янги таҳрири устида иш олиб борилятилар. Шу муносабат билан унга мазкур вазиятнинг низоли эканлигини истисно этувчи нормани киритиш мақсадга мувофиқ бўлар эди. Масалан, раҳбар бухгалтерия ҳисобини юритиш вазифаларини ўз зиммасига олган тақдирда пул-ҳисоб-китоб ҳисобатларига белгиланган тартибда раҳбарлик вазифаларини ҳамда бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқарув вазифаларини

ПЕНСИЯ АРАФАСИДАГИ ИШ ҲАҚИДАН КЕЛИБ ЧИҚИБ

Биз, Яланғоч даҳасидаги 127-үйда яшовчи пенсионерлар, нима учун пенсияларни ошириш вақтида уларни газетада кўрсатиладиган фоизга ёч кўпайтирасликларини билишини хоҳлаймиз. Ҳар доим 12% ўрнига 6%га, 20% ўрнига 15%га, 10% ўрнига 5%га, баъзиларга эса бундан ҳам камига оширилади. Биз тўлиқ фоиз олиш учун нима зарурлигини билишини истаймиз. Пенсияяг чиқиш учун қанча стаж, иш ҳақи ёки вақт керак? Пенсияларни ошириш фоизига нималар таъсири қилади? Ҳар доим «ўртача» шунча фоиз деб ёзишиди. «ўртача» деган формулировка билан пенсияни ким қанчага хоҳласа ошириши мумкин.

Ушбу масалани пенсия кимга, қанча ва нима учун тайинланишини ҳамма учун тушунарли қилиб баён этиб берсангиз. Агар, мумкин бўлса, 2010 йил мобайнида бизнинг уйдаги барча пенсионерларга фоиз тўғри ҳисоблаш ёзилган-ёзилмаганини текшириб берсангиз.

Бир гал инспектор бизга: «Газеталарда исталган фоиз ёзилаверсин. Биз учун буни билишнинг қизиги йўқ. Бизга ошкор этилмайдиган кўрсатма беришади, фоизларни ўшанга қараб ҳисоблаш ёзамиш» – деди. Ана шундай ошкор этилмайдиган кўрсатманинг борлиги тўғрими? Агар бор бўлса, уни ким чиқарган?

Биз ижтимоий таъминот бўлими ва бошқа институцияларга бир неча марта мурожаат қилдик. Унга жавобан расмиятчилик учун ёзилган ва маъноси ноанклигича қолган хатлар олдик. Биз газетангиз кўп масалаларга билимдонлик билан ойдинлик киритади деб эшитдик. Имконга қараб бу ишда бизга ёрдам беришингизни илтимос қиласиз.

Хурмат билан пенсионерлар
(7 имзо).

БИРГАЛИКДА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛАМИЗ

Ушбу тушунтириш асосида юрисконсультимиз
Мария ТУХТАРОВА тайёрлаган

Энг кам иш ҳақининг янги миқдори жорий этилиши муносабати билан пенсияни ўзgartаришиш механизмини намойиш этувчи

ПЕНСИЯНИ ҚАЙТА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШГА МИСОЛЛАР

Пенсиянинг базавий миқдорини белгилаш учун ўртача ойлик амалдаги иш ҳақи, ишда та-нафуслар мавжудлигидан қатъи назар, меҳнат фаолиятининг кейинги 10 йили мобайнида исталган кетма-кет 5 йил учун (пенсия олиш учун мурожаат қилган шахснинг танлаши бўйича) олинади (Қонун 31-моддасининг биринчи қисми). 1991 йил 1 январгача ва ундан кейинги йилларда тайинланган пенсияларнинг миқдорларини бараварлаштириш, шунингдек уларни қайта ҳисоб-китоб қилиш учун йиллар ва ойлар бўйича янги табақалаштирилган тузатув коэффициентлари белгиланади, улар ўтган йиллар даромадларини ҳозирги пайтга бараварлаштиради.

МИСОЛ. Пенсионер 2000 йил январида 28 100 сўм олди. Ушбу суммани иш ҳақининг ошишлари, инфляция ва бошқа бозор кўрсатичларини ҳисобга олган ҳолда қайта кўриб чиқиш кераклиги тушунарли. Шу сабабли қонунчилик билан тузатув коэффициентлари белгиланади. Чунончи, охирги белгиланган тузатув коэффициентларига¹ кўра, 2000 йилда олинган 28 100 сўм – ҳозирги пайтга мослаштирилган 601 677,2 сўм демак.

БАРЧА МИСОЛЛАРГА УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Келтирилган барча мисолларда фуқаро 2010 йил 1 августда пенсияга чиқсан. Унинг даромади охирги 10 йиллик меҳнат фаолияти мобайнида кетма-кет 5 йил учун – 2005 йилдан 2009 йилгача ҳисоб-китоб қилинади.

Ўртача ойлик иш ҳақи қуидаги тартибида ҳисоблаш чиқарилади: ишланган 60 календарь ой учун иш ҳақининг умумий суммаси 60 га бўлинади.

Пенсия ҳисоб-китоби учун энг кам иш ҳақининг (бундан кейин – ЭКИХ) 8 бараваридан ошмайдиган суммада иш ҳақи олинади.

2010 йил 1 августда 1 ЭКИХ = 45 215 сўм.
2010 йил 1 декабрда 1 ЭКИХ = 49 735 сўм².

ЁШГА ДОИР ЭНГ КАМ ПЕНСИЯНИНГ ҚАЙТА ҲИСОБ-КИТОБИГА МИСОЛ

Пенсионернинг 5 йиллик даромади:

Белгиланган коэффициентларни ҳисобга олган ҳолда даромадни ҳисоблаймиз:

Давр	Даромад (сўм)	Коэффиц.	2010 йил 1 августга замонавийлашти- рилган даромад (сўм)	Коэффиц.	2010 йил 1 декабрга замонавийлашти- рилган даромад (сўм)
2005 йил 1 январдан апрелгача	90 000	7,09	638 100	7,409	666 810
2005 йил 1 майдан сентябргача	50 000	5,9	295 000	6,1655	308 275
2005 йил 1 октябрдан 2006 йил июнгача	450 000	4,92	2 214 000	5,1414	2 313 630
2006 йил 1 июндан октябргача	100 000	4,1	410 000	4,2845	428 450
2006 йил 1 ноябрдан 2007 йил июнгача	120 000	3,42	410 400	3,574	428 880
2007 йил 1 августдан октябргача	150 000	2,73	409 500	2,8528	427 920
2007 йил ноябрь	50 000	2,48	-124 000	2,5916	129 580
2007 йил 1 декабрдан 2008 йил мартгача	165 000	2,28	376 200	2,3826	393 129
2008 йил 1 апрелдан августгача	55 000	2,02	111 100	2,111	116 105
2008 йил 1 сентябрдан октябргача	110 000	1,68	184 800	1,7556	193 116
2008 йил ноябрь	55 000	1,6	88 000	1,672	91 960
2008 йил 1-декабрдан 2009 йил июнгача	170 000	1,51	256 700	1,578	268 260
2009 йил 1 августдан ноябргача	110 000	1,21	133 100	1,2644	139 084
2009 йил декабрь	55 000	1,14	62 700	1,1913	65 521,5
Жами:			5 713 600	Жами:	5 970 720,5

¹Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 15 ноябрдаги «Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафакалар миқдорини ошириш тўғрисида» ПФ-4253-сон Фармонига илова (молия вазирининг АВ томонидан 2010 йил 20 ноябрда 2158-сон билан рўйхатдан ўтказилган бўйрги билан тасдиқланган).

²Президентнинг 2010 йил 9 июндаги ПФ-4224-сон Фармони.

³Президентнинг 2010 йил 15 ноябрдаги ПФ-4253-сон Фармони.

⁴Президентнинг 2010 йил 9 июндаги «Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафакалар миқдорини ошириш тўғрисида» ПФ-4224-сон Фармони бўйича Пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби ҳақида низомга илова (молия вазирининг АВ томонидан 2010 йил 20 июлда 2123-сон билан рўйхатдан ўтказилган бўйрги билан тасдиқланган).

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИННИГ ҚАРОРИ

– «Алкоголли маҳсулотларга ва тамаки маҳсулотлариға янги намунадаги акциз маркалари жорий этиш тўғрисида».

• ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ҲУЖЖАТЛАР:

– ЎзР ИВ, МВ, ДСҚнинг «Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни ундириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори;

– ЎзР ДСҚ, МВнинг «Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини хисобга олган ҳолда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни хисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори;

– ЎзР МВ, ДСҚнинг «Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни хисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга ўзгартиришлар киритиш тўғрисида»ги қарори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИННИГ
ҚАРОРИ

АЛКОГОЛЛИ МАҲСУЛОТЛАРГА ВА ТАМАКИ МАҲСУЛОТЛАРИГА ЯНГИ НАМУНАДАГИ АКЦИЗ МАРКАЛАРИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Алкоголли маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва сотиш самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2006 йил 7 ноябрдаги ПҚ-505-сон қарорига мувофиқ ҳамда алкогольли маҳсулотлар ва тамаки маҳсулотлари ноқонуний ишлаб чиқарилиши ва сотилишига йўл қўймаслик юзасидан назоратни янада кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қиласди:

1. 2011 йил 1 апрелдан бошлаб алкогольли маҳсулотларга ва тамаки маҳсулотларига дизайнни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат солик қўмитаси, Давлат божхона қўмитаси ва «Давлат белгиси» давлат-ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан ишлаб чиқилган ва тасдиқланган, ҳимоянинг қўшимча даражаларига эга бўлган янги намунадаги акциз маркалари жорий этилсин.

2. Белгилансинки, эски намунадаги акциз маркалари билан маркаланган ҳамда улгуржи ва чакана савдо тармоғидаги алкогольли маҳсулотлар ва тамаки маҳсулотлари янги намунадаги акциз маркалари жорий этилган кундан бошлаб олти ой ўтгач маркалармаган деб хисобланади ва белгиланган тартибда олиб қўйлади.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат солик қўмитаси ва Давлат божхона қўмитаси:

янги намунадаги акциз маркалари жорий этилиши тўғрисидаги зарур ахборотни алкогольли маҳсулотлар ва

тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқарувчilar ва импорт қилувчilar эътиборига етказинлар;

ишлаб чиқарувчи корхоналар ва импорт қилувчilarнинг янги намунадаги акциз маркалари тайёрлашга буюртмалари «Давлат белгиси» давлат-ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз вақтида жойлаштирилишини таъминласинлар;

2011 йил 1 октябрдан бошлаб эски намунадаги акциз маркалари билан маркаланган алкогольли маҳсулотлар ва тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши ҳамда уларнинг улгуржи ва чакана савдо тармоғида сотилишини аниқлаш ҳамда олдини олиш, шунингдек ушбу маҳсулотларни белгиланган тартибда олиб қўйиш чора-тадбирларини кўрсинар.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Адлия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргалиқда бир ой муддатда идоравий норматив ҳуҷоатларнинг ушбу қарорга мувофиқлаштирилишини таъминласин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринbosari Р.С.Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири
Ш.МИРЗИЁЕВ.**

Тошкент ш.,

2011 йил 16 февраль

33-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЁТ ВАЗИРЛИГИ,
МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИННИГ
ҚАРОРИ

ИШЛАТИБ КЕЛИНАЁТГАН ТЎЛИҚ ЭСКИРГАН АСБОБ-УСКУНАЛАР УЧУН ТЎЛОВНИ УНДИРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2011 йил 21 февралда рўйхатдан ўтказилган.
Рўйхат рақами 2199

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиктисодий кўрсаткичлари

прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги қарорининг (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳуҷжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) 7-бандига асосан Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги ва Давлат солик қўмитаси қарор қиласди:

*2011 йил 3 марта кучга киради.

1. Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни ундириш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансан.

Иқтисодиёт вазири

Р.ГУЛЯМОВ.

3-сон

Давлат солик қўмитаси раиси

Б.ПАРПИЕВ.

2011-2-сон

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Молия вазири

Р.АЗИМОВ.

7-сон

Тошкент ш., 2011 йил 25 январь.

ЎзР ИВ, МВ ва ДСКнинг

2011 йил 25 январдаги 3, 7 ва 2011-2-сон қарорига

ИЛОВА

ИШЛАТИБ КЕЛИНАЁТГАН ТЎЛИҚ ЭСКИРГАН АСБОБ-УСКУНАЛАР УЧУН ТЎЛОВНИ УНДИРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги қарорининг (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) 7-бандига мувофиқ ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни (кейинги ўринларда тўлов деб юритилади) ундириш тартибини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур Низом хўжалик юритувчи субъектларга татбиқ этилади, бундан микрофирма ва кичик корхоналар мустасно.

2. Мазкур Низомда куйидаги тушунчалардан фойдаланилади:

тўлов – унумли фойдаланиш муддати ўтган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналардан фойдаланганлик учун бюджетга тўлов;

асбоб-ускуна – маҳсулот ишлаб чиқариш (иш, хизмат кўрсатиш) жараёнида фойдаланиладиган машина ва асбоб-ускуналар;

тўлиқ эскирган асбоб-ускуна – бир вақтнинг ўзида куйидаги мезонларга жавоб берадиган асбоб-ускуна;

асбоб-ускуна мазкур Низомнинг 1-иловасига мувофиқ тасдиқланган асбоб-ускуналар гурухи рўйхатига киритилган бўлса;

асбоб-ускуна бўйича юз фоизлик эскириш (амортизация) ҳисобланган бўлса;

асбоб-ускуна мазкур Низомнинг 5-банди хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда унумли фойдаланиш муддатидан ортиқ муддатларда фойдаланилаётган бўлса;

асбоб-ускунанинг бошланғич (қайта тиклаш) қиймати – уни сотиб олиш, қуриш (барпо қилиш) ва тайёрлаш, етказиб бериш ҳамда фойдаланишга яроқли ҳолатга келтириш учун сарфланган, бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун хужжатларига мувофиқ қайта баҳолашларни ҳисобга олган ҳолдаги ҳақиқий харажатлар қиймати.

II. ТЎЛОВЧИЛАР

3. Тўлов тўловчилар бўлиб, ташкилот балансида асосий воситалар сифатида ҳисобга олинган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналардан ўзининг ишлаб чиқариш фаолиятида фойдаланилаётган юридик шахслар ҳисобланади.

III. УСКУНАДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШ МУДДАТИНИ АНИҚЛАШ

4. Асбоб-ускунанинг ўрнатилган унумли фойдаланиш муддати ушбу Низомнинг 1-иловасига мувофиқ аниқланади.

5. Гуруҳлар бўйича асбоб-ускунанинг унумли фойдаланиш муддати қўйидаги хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда қўлланилади:

агар ушбу Низомнинг 1-иловасига мувофиқ ўрнатилган асбоб-ускунанинг унумли фойдаланиш муддати техник хужжатларда кўрсатилган муддатлардан юқори ўрнатилган бўлса, асбоб-ускунанинг унумли фойдаланиш муддати техник хужжат асосида ҳисобга олинади;

агар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрдаги 271-сон «Хавфли ишлаб чиқариш обьектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунин амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбир ҳақида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2008 йил, 50-сон, 496-модда) мувофиқ ваколатли орган томонидан асбоб-ускунани техник диагностикадан ўтказиш натижасида, унинг фойдаланиш муддати узайтириладиган бўлса, асбоб-ускунанинг ўрнатилган унумли фойдаланиш муддати узайтирилган муддатни ҳисобга олган ҳолда аниқланади.

IV. ТЎЛОВ ҲИСОБЛАШ УЧУН БАЗА

6. Тўлов ҳисоблаш учун база бўлиб, мазкур Низомнинг 2-бандида назарда тутилган меъёрларга жавоб берадиган асбоб-ускунанинг бошланғич (қайта тиклаш) қиймати ҳисобланади, бундан ку-йидагилар мустасно:

молиявий ижара (лизинг) шартномасига кўра олинган асбоб-ускуна, молиявий ижара (лизинг) шартномаси муддати давомида;

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда консервация қилиниши түгрисида қарор қабул қилинган асбоб-ускуна.

V. ТҮЛОВ МИҚДОРИ ВА УНИ ҲИСОБЛАШ ТАРТИБИ

7. Түлов миқдори Ўзбекистон Республикаси Президенти қарори билан белгиланади.

8. Түлов суммаси қўйидаги формула бўйича аниқланади:

$$\mathbf{P} = \mathbf{Пст} \times \mathbf{C} / 100, \text{ бу ерда:}$$

P – түлов суммаси;

Пст – асбоб-ускунанинг ҳисобот даври охиридаги бошланғич (қайта тиклаш) қиймати (31 декабрь);

C – фоизда белгиланган түлов миқдори.

Масалан, мазкур Низомнинг 2-бандида назарда тутилган мезонларга жавоб берадиган асбоб-ускунанинг ҳисобот даври охиридаги (яъни, 31 декабрь ҳолатига) бошланғич қиймати 50 000 минг сўмни ташкил этади, 2011 йил учун түлов миқдори эса 0,25 фоиз миқдорида белгиланган. У ҳолда бюджетга тўланадиган түлов суммаси 125 минг сўмни ташкил этади ($50\ 000 \times 0,25 / 100$).

VI. ҲИСОБОТ ДАВРИ

9. Ҳисобот даври бўлиб календарь йил ҳисобланади.

VII. ҲИСОБ-КИТОБЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТИШ ВА ТҮЛОВНИ ТЎЛАШ

10. Тўлиқ эскирган асбоб-ускуналардан фойдаланилганлик учун түлов маълумотнома-ҳисоб-китоби мазкур Низомнинг 2-иловасида келтирилган шакл бўйича ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 15 февраляга қадар солиқ бўйича ҳисобга қўйилган жойдаги давлат солиқ хизмати органига тақдим этилади.

11. Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуна учун тўлов, Маълумотнома-ҳисоб-китобни тақдим этиш муддатидан кечиктирмаган ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда бюджетга ўтказилади.

VIII. ТҮЛОВНИ ҲИСОБГА ОЛИШ

12. Бюджет билан ҳисоб-китобларнинг бухгалтерия ҳисоби бюджеттага тўловлар бўйича қарздорлик счёти бўйича амалга оширилади.

Ҳисобланган түлов суммаси қўйидагича акс эттирилади:

9430 «Бошқа операцион харажатлар» счётининг дебети;

(6400) бюджеттага тўловлар бўйича қарздорликни ҳисобга олиш счётининг кредити.

Бюджеттага ўтказилган түлов суммаси қўйидагича акс эттирилади:

(6400) бюджеттага тўловлар бўйича қарздорликни ҳисобга олиш счётининг дебети;

пул маблағларини ҳисобга олиш счётининг кредити.

IX. ТҮЛОВЧИННИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ ВА ДАВЛАТ СОЛИҚ ХИЗМАТИ ОРГАНЛАРИНИНГ НАЗОРАТИ

13. Тўловчилар тўловнинг тўғри ҳисобланиши ва тўланиши учун Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгардирлар.

14. Тўловларнинг тўғри ҳисобланиши ва тўланиши устидан назорат Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ хизмати органлари томонидан амалга оширилади.

15. Тўловни ўз вақтида бюджеттага ўтказмаганлик учун солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ўз вақтида тўламаганлик учун қонун ҳужжатларида белгиланган миқдорда пеня ҳисобланади.

Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни
ундириш тартиби тўгрисидаги низомга
1-ИЛОВА

ТҮЛОВ УНДИРИЛАДИГАН АСБОБ-УСКУНАЛАР РЎЙХАТИ ВА УЛАРНИНГ УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШ МУДДАТЛАРИ

Асбоб-ускуналар	Кодлар (шифрлар)	Унумли фойдаланиш муддати (йилларда)
Кучланиш асбоб-ускуналари	40	
Теплотехник асбоб-ускуналар	400	25
Турбина асбоб-ускуналари	401	33
Электродвигателлар ва дизель-генераторлар	402	20
Комплекс қурилмалар	403	22
Ички ёнув двигателлари	404	10
Бошқа кучланиш асбоб-ускуналари	407	19
Ишчи асбоб-ускуналар	41-46	
Металл кесувчи асбоб-ускуналар	410	12

<i>Асбоб-ускуналар</i>	<i>Кодлар (шифрлар)</i>	<i>Унумли фойдаланиши муддати (йилларда)</i>
Куймачилик ишлаб чиқариши учун асбоб-ускуналар	411	20
Темирчилик ва пресслаш асбоб-ускуналари	412	20
Абразив металлар ва олмос ишлаб чиқариш учун асбоб-ускуналар	413	12
Компрессор асбоб-ускуналари	414	19
Насослар	415	10
Газ тозаловчи ускуналар ва вентиляцион машина ва асбоб-ускуналар	416	14
Юк күтариш-транспорт ва юклаш-тушириш асбоб-ускуналари	417	25
Ер ва кон ишлари учун асбоб-ускуналар	418	15
Гидромеханизация асбоб-ускуналари	419	12
Бетон ва пардозлаш ишлари учун асбоб-ускуналар	420	8
Йўл курилиши асбоб-ускуналари	421	23
Қозик қоқиши ишлари учун асбоб-ускуналар	422	14
Кабель (ўраш) ўтказиш учун асбоб-ускуналар	423	33
Сув ости техник ишлари учун асбоб-ускуналар	424	21
Электрогазосварка ва кесиш учун асбоб-ускуналар	425	15
Майдалаш, саралаш ва бойитиш учун асбоб-ускуналар	426	20
Геология-қидирив асбоб-ускуналари	427	10
Ер ости ва очик тоғ ишлари учун асбоб-ускуналар	428	12
Технологик жараёнлар учун мўлжалланган барча турдаги маҳсус сигимлар	429	16
Қора металлургия асбоб-ускуналари	430	20
Рангли металлургия асбоб-ускуналари	431	20
Кимё саноати ва минерал ўғитлар саноати асбоб-ускуналари	432	18
Иссиқлик алмашинувчи ускуналар, кимё саноати печи ва бошқа маҳсус асбоб-ускуналар	433	15
Нефть ва газ қазиш ва бурғалаш учун асбоб-ускуналар	434	18
Нефтни қайта ишлаш саноати асбоб-ускуналари	435	13
Нефткимё саноати асбоб-ускуналари	436	16
Газ саноати асбоб-ускуналари	438	20
Электрон саноати асбоб-ускуналари	440	9
Курилиш материаллари саноати асбоб-ускуналари	441	17
Ойначилик саноати асбоб-ускуналари	442	16
Кабель саноати асбоб-ускуналари	443	18
Ўрмон саноати асбоб-ускуналари	444	10
Ёғочни қайта ишлаш саноати асбоб-ускуналари	445	11
Целлюлоза-қофоз саноати асбоб-ускуналари	446	18
Полиграфия саноати асбоб-ускуналари	448	13
Енгил саноат асбоб-ускуналари	449	13
Озиқ-овқат саноати технологик асбоб-ускуналари	450	13
Гўшт ва сут саноати асбоб-ускуналари	451	13
Медицина ва микробиология саноати асбоб-ускуналари	460	16

Изоҳ. Асбоб-ускуналар кодлари (шифрлари) 1990 йилдаги асбоб-ускуналарнинг ягона амортизация нормаларига (УЯН) мувофиқ келтирилган.

Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўловни
ундириш тартиби тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

Юридик шахс
штампи

туман (шахар) Давлат солик инспекциясига
Солик тўловчи _____
(корхона, ташкилот номи)

СТИР

Телефон _____

Тўловчи манзили _____
Хисоб-китоб счёти N _____
(банк муассасаси номи, код)

**Ишлатиб келинаётган тўлиқ эскирган асбоб-ускуналар учун тўлов
МАЪЛУМОТНОМА-ХИСОБ-КИТОБИ**
— йил солик даври учун

МИНГ СҮМ

Кодлар (шифрлар)	Асбоб-ускуна номи (белгиланган рўйхатга киритилган)	Стр коди	Асбоб- ускунани ишга тушириш санаси	Асбоб-ускунанинг униумли фойдаланиши муддати	Тўлиқ эскирган асбоб- ускунанинг ҳисобот даври охиридаги бошлангич (қайта тиклаш) қиймати (31 декабрь)	Тўлов миқ- дори, % да	Бюджетга тўланадиган тўлов суммаси (6-уст. x 7-уст.)
1	2	3	4	5	6	7	8
	Жами	010					
		0101					
		0102					
		...					

Раҳбар _____
(имзо) _____ (Ф.И.О.)

Бош бухгалтер _____
(имзо) _____ (Ф.И.О.)

« ____ » 201 ____ йил
М.У.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ,
МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

**ХОДИМЛАР СОНИ ВА МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ ФОНДИНИНГ ЭНГ КАМ МЕЪЁРЛАРИ
ЖОРИЙ ЭТИЛИШИНИ ҲИСОБГА ОЛГАН ҲОЛДА СОЛИҚЛАР ВА БОШҚА МАЖБУРИЙ
ТЎЛОВЛАРНИ ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА***

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2011 йил 23 февралда рўйхатдан ўтказилган.
Рўйхат рақами 2200

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон «Ўзбекистон Республикаси-нинг 2011 йилги асосий макроиктисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат солик қўмитаси ва Молия вазирлиги қарор қиласидилар:

**Давлат солик қўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.**

2011-5-сон

Тошкент ш., 2011 йил 2 февраль.

**Молия вазири
Р.АЗИМОВ.**

6-сон

*2011 йил 5 марта кучга киради.

**ХОДИМЛАР СОНИ ВА МЕҲНАТГА ҲАҚ ТҮЛАШ ФОНДИНинг ЭНГ КАМ МЕҶЁРЛАРИ ЖОРИЙ
ЭТИЛИШИНИ ҲИСОБГА ОЛГАН ҲОЛДА СОЛИҚЛАР ВА БОШҚА МАЖБУРИЙ ТҮЛОВЛАРНИ ҲИСОБЛАБ
ЧИҚАРИШ ВА ТҮЛАШ ТАРТИБИ ТҮҒРИСИДА
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиктисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари түғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) мувофиқ ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартибини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. 2011 йилнинг 1 январидан чакана савдо, умумий овқатланиш ва қурилиш соҳасида фаолият юритувчи ташкилотлар учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг белгиланган энг кам меъёрларини ҳисобга олинган ҳолда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби жорий этилади.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари Иқтисодиётнинг айrim тармоқлари, хўжалик юритувчи субъектлари учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини аниқлаш тартиби түғрисидаги низомда (рўйхат рақами 2173, 2010 йил 28 декабрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 527-модда) белгиланган тартибда аниқланади.

Чакана савдо, умумий овқатланиш ва қурилиш ташкилотларига Ягона ижтимоий тўловнинг энг кам миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби түғрисидаги низом (рўйхат рақами 2095, 2010 йил 13 апрель) (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 14-15-сон, 120-модда) билан белгиланган ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби татбик этилмайди.

2. Ягона ижтимоий тўловни, фуқароларнинг суғурта бадалларини ва жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш мазкур Низомнинг 1-бандида кўрсатилган солиқ тўловчилар томонидан Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексида (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2007 й., 52 (I)-сон) белгиланган тартибда амалга оширилади.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг белгиланган энг кам меъёрларига риоя қилинмаган тақдирда мазкур Низомнинг 1-бандида кўрсатилган солиқ тўловчилар тасдиқланган меъёрлардан келиб чиқсан ҳолда мазкур Низомда белгиланган тартибда ягона ижтимоий тўловни, фуқароларнинг суғурта бадалларини ва жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини (кейинги ўринларда тўловлар деб юритилади) қўшимча ҳисоблашлари шарт.

3. Мазкур Низом мақсадларида қўйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

ЧАКАНА САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ – ҳисобот чораги якунлари бўйича асосий фаолият тури чакана савдо бўлган юридик шахслар;

УМУМИЙ ОВҚАТЛANIШ ТАШКИЛОТЛАРИ – ҳисобот чораги якунлари бўйича асосий фаолият тури умумий овқатланиш бўлган юридик шахслар;

КУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ – ҳисобот чораги якунлари бўйича асосий фаолият тури қурилиш пуррати шартларида (қурилиш) турар-жой ва фуқаро қурилиши обьектларида қурилиш ишларини бажариш бўлган юридик шахслар;

ҲАҚИҚАТДАГИ МЕҲНАТГА ҲАҚ ТўЛАШ ФОНДИ – Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 172-моддасида назарда тутилган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидағи ва ягона ижтимоий тўловнинг солиқ солиш обьекти бўлган даромадлар, фуқаролик-хукуқий тусдаги шартномалар бўйича фаолият юритувчи жисмоний шахсларга тўғри келадиган меҳнатга ҳақ тўлаш фонди бундан мустасно;

ТўЛОВЛАРНИНГ УМУМИЙ СТАВКАСИ – ягона ижтимоий тўлов, фуқароларнинг суғурта бадаллари ставкаларини ва жисмоний шахсларнинг шахсий жамғаривориладиган пенсия ҳисобваракларига ўтказиладиган 1 фоизга камайтирган ҳолдаги жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғининг энг кам ставкасини ўз ичига олуви үмумий ставка.

II. ТўЛОВЛАРНИ ҚЎШИМЧА ҲИСОБЛАШ

4. Тўловларни қўшимча ҳисоблаш учун база бўлиб бутун ташкилот бўйича умумий меҳнатга ҳақ тўлаш фонди энг кам меъёри билан ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди ўртасидаги фарқ ҳисобланади ва куйидаги формула асосида аниқланади:

КБ = МХТФ_{энг кам} – МХТФ_{ҳақиқат}, бу ерда:

КБ – тўловларни қўшимча ҳисоблаш амалга ошириладиган база;

МХТФ_{энг кам} – Иқтисодиётнинг айrim тармоқлари хўжалик юритувчи субъектлари учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини аниқлаш тартиби түғрисидаги низомга мувофиқ ҳисобот чораги учун аниқланган солиқ тўловчининг меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри;

МХТФ_{ҳақиқат} – ҳисобот чораги учун ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди.

5. Солиқ тўловчининг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрига тенг ёки ундан ортиқ бўлса тўловлар қўшимча ҳисобланадиган база;

6. Ходимлар сонининг энг кам меъёрига риоя қилинмаганда солиқ тўловчининг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди меҳнатга ҳақ тўлаш фонди энг кам меъёридан ортиқ бўлган ҳолда ҳам қўшимча тўловлар ҳисобланадиган база;

Масалан, Тошкент шаҳрида жойлашган савдо зали

майдони 60 квадрат метр бўлган минимаркетда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри 4 кишини ташкил қиласди.

Бутун ташкилот бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фонди энг кам меъёрини ҳисоблаш учун ходимларнинг умумий сони, директор (экспедитор вазифасини ҳам ўзи бажаравчи) ва бухгалтерни қўшиб ҳисоблагандан 6 кишини ташкил қиласди.

Чакана савдо ташкилотлари учун ягона тариф сеткаси бўйича меҳнатга ҳақ тўлашнинг ўртача разряди 3 ни ташкил қиласди. Ягона тариф сеткаси бўйича меҳнатга ҳақ тўлашнинг 3-разрядига мувофиқ келувчи тариф коэффициенти 2,998 га тенг.

Белгиланган иш ҳақининг энг кам миқдори 49 735 сўмни ташкил қиласди.

Иқтисодиётнинг айрим тармоқлари хўжалик юритувчи субъектлари учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ мазкур минимаркет бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри ($MXT\Phi_{min} = KXC \times Tk \times IX\mathcal{E}KM$) чорак учун ҳисобланганда 2 683 900 сўмни ташкил қиласди ($(6 \times 2,998 \times 49 735) + (6 \times 2,998 \times 49 735) + (6 \times 2,998 \times 49 735)$).

Амалда ташкилотда 5 киши ишлайди. Бунда ушбу ходимларнинг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди ҳисобот чораги учун 3 426 000 сўмни ташкил қилган.

Ташкилотдаги ходимларнинг ҳақиқатдаги сони ходимлар сонининг белгиланган меъёридан кам бўлишига қарамасдан тўловлар қўшимча ҳисобланмайди, чунки ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёридан ортиб кетган.

7. Агар ҳисобот чораги якунлари бўйича ташкилотнинг асосий фаолият тури чакана савдо, умумий овқатланиш ёки қурилиш бўлмаса, у ҳолда ташкилот ҳисобот чораги учун ягона ижтимоий тўловни Ягона ижтимоий тўловнинг энг кам миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомда (рўйхат рақами 2095, 2010 йил 13 апрель) белгиланган тартибда ҳисоблаб чиқаради ва тўлайди.

8. Агар чакана савдо, умумий овқатланиш ёки қурилиш ташкилотлари асосий фаолият тури билан бир қаторда бошқа фаолият турлари билан ҳам шуғулланса, у ҳолда меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри бутун ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёридан келиб чиқиб, асосий ходимлар, маъмурий, техник, ёрдамчи ходимлар, шунингдек асосий бўлмаган фаолият тури билан банд бўлган ходимлар сонини қўшиш йўли билан Иқтисодиётнинг айрим тармоқлари хўжалик юритувчи субъектлари учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини аниқлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 5 ва 9-иловаларида белгиланган ишларнинг ўртача разряди тариф коэффициентини кўллаган ҳолда аниқланади.

Мисол учун, асосий фаолият тури чакана савдо бўлган ташкилот сартарошлик хизматларини кўрсатади. Бутун ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёрини ҳисоблашда чакана савдо бўйича асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри – 5 киши, маъмурий ходимлар – 2 киши ва сартарошхонада фаолият юритувчи ходимлар – 3 киши қўшилади.

Шундай қилиб, мазкур ташкилот бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри бутун ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёридан (10 кишидан) келиб чиқиб, чакана савдо ташкилотлари учун белгиланган ишларнинг ўртача разряди тариф коэффициенти (2,998) кўлланилган ҳолда аниқланади.

9. Агар чакана савдо ташкилотлари бир нечта турғун савдо шохобчаларига, умумий овқатланиш ташкилотлари эса бир нечта умумий овқатланишни ташкил қилиш жойларига эга бўлса, ходимлар сонининг энг кам меъёри чакана савдо ташкилотлари учун ҳар бир турғун савдо шохобчаси бўйича, умумий овқатланиш ташкилотлари учун умумий овқатланишни ташкил қилиш жойлари бўйича алоҳида аниқланади.

10. Агар қурилиш ташкилоти бир вақтнинг ўзида бир нечта обьектда қурилиш ишларини амалга оширса, тўловлар қўшимча ҳисобланадиган базани ҳисоб-китоб қилиш учун ҳисобот даврида амалга оширилган қурилиш ишларининг умумий ҳажми олинади. Бунда фақат ўз кучи билан амалга оширилган ишлар ҳажми ҳисобга олинади (курилиш субпудрат шартномасига кўра шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари асосида тузилган сметага мувофиқ субпудрат ташкилоти томонидан бажарилган ишлар ҳажми чегирилган ҳолдаги умумий ишлар ҳажми).

11. Ҳисобот чораги учун қўшимча ҳисобланган тўловлар қуйидаги формула бўйича аниқланади:

$$KX = KB \times UC / 100, \text{ бу ерда:}$$

KX – қўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси;

KB – мазкур Низомнинг 4-бандига мувофиқ аниқланган тўловларни қўшимча ҳисоблаш амалга ошириладиган база;

UC – тўловларнинг умумий ставкаси.

12. Чакана савдо ва умумий овқатланиш ташкилотлари ҳар йили 1 февралга қадар (2011 йилда – 1 апрелгача), янги ташкил қилинганлари эса давлат рўйхатидан ўтказилган санадан бошлаб 30 кун ичидаги солик бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солик хизмати органларига тегишинча мазкур Низомнинг 1а ва 1б-иловалари га мувофиқ шаклда Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини ҳисоблаш учун асос бўладиган кўрсаткичлар мазкур Низомнинг 2 ва 3-иловалари га мувофиқ асосий фаолият турига боғлиқ ҳолда Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги маълумотнома-ҳисоб-китоб (кейинги ўринларда маълумотнома-ҳисоб-китоб деб юритилади) тақдим этадилар.

Календарь йил давомида ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг белгиланган энг кам меъёрларини ҳисобга олган ҳолда тўловларни ҳисоблаш ва тўлашга ўтилганда ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини ҳисоблаш учун асос бўладиган кўрсаткичлар мазкур Низомнинг 2 ва 3-иловалари га мувофиқ асосий фаолият турига боғлиқ ҳолда Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги маълумотнома-ҳисоб-китоб (кейинги ўринларда маълумотнома-ҳисоб-китоб деб юритилади) бўйича қабул қилинади.

Календарь йил давомида аввал тақдим этилган ахборотнинг ўзгариши кутилганда, чакана савдо ва умумий овқатланиш ташкилотлари аниқлаштирилган кўрсаткичлар кўлланилиши кутилаётган муддатлар кўрсатилган ҳолда аниқлаштирилган ахборотни тақдим этадилар. Бунда ходимлар сони энг кам меъёрлари аниқлашти-

рилган ахборот киритилган ойдан кейинги ойдан бошлаб қўлланилади.

Кўрсаткичларни (столлар сони, савдо зали майдони, ташкилотнинг иш режими, умумий овқатланиш турини) камайтириб кўрсатиш ҳоллари аниқланган тақдирда давлат солик хизмати органлари жорий йилнинг бошидан бошлаб (ушбу банднинг иккинчи ва учинчи хатбосидаридан назарда тутилган ҳолларда эса – Ахборотни ёки Маълумотнома-ҳисоб-китобни тақдим этиш санасидан бошлаб) камайтириб кўрсатиш аниқланган санагача меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини, қўшимча ҳисобланган тўловлар суммасини тегишинча қайта ҳисоблаган ҳолда, қонунчиликда белгиланган тартибда қўшимча ҳисоблайдилар.

13. Солик тўловчилар ҳисботот чорагидан кейинги ойнинг 25-кунидан кечиктирмасдан, тўртинчи чорак якунлари бўйича эса – йиллик молиявий ҳисботни топшириш муддатларидан солик бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солик хизмати органларига асосий фаолият турига боғлиқ равишда мазкур Низомнинг 2, 3 ва 4-илюваларига мувофиқ ортиб борувчи якунисиз Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги маълумотнома-ҳисоб-китобни тақдим этадилар.

14. Кўшимча ҳисобланган тўловлар суммасини тўлаш Маълумотнома-ҳисоб-китобни тақдим этиш кунидан кечиктирмай амалга оширилади.

15. Кўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси ягона ҳисобрақамга ўтказилиб, ушбу маблағлар бюджет ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги

бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ўртасида мазкур Низомнинг 5-илювасида белгиланган нормативлар бўйича тақсимланади.

16. Кўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси Ўзбекистон Республикаси Солик кодексининг 145-моддасига мувофиқ юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг солик солинадиган фойдасини аниқлашда чегирилади, мазкур Низомнинг 19-бандида назарда тутилган ҳолат бундан мустасно.

17. Тўловларни кўшимча ҳисоблаш учун базани ҳисоб-китоб қилишга ва кўшимча ҳисобланган тўловлар суммасини аниқлашга доир шартли мисоллар мазкур Низомнинг 6-илювасида келтирилган.

III. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

18. Давлат солик хизмати органлари ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда тўловларни тўғри ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш устидан назоратни амалга оширадилар.

19. Мазкур Низомда назарда тутилган ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда тўловларни ҳисоблаб чиқариш тартиби бузилиши ҳолатлари аниқланган тақдирда, давлат солик хизмати органлари қонун хужжатларига мувофиқ пеня ҳисобланишини ҳисобга олган ҳолда меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларидан келиб чиқиб тўловларни кўшимча ҳисоблашни амалга оширадилар.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга

1а-ИЛОВА

Хужжат тури

/

Хужжат тури: 1 – ахборот, 2 – аниқлаштирилган ахборот (каср орқали аниқлаштириш рақами)

**йил учун ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини
ҳисоблаш учун асос бўладиган кўрсаткичлар тўғрисидаги**

АХБОРОТ

(чакана савдо ташкилотлари учун)

га тақдим этилади

(солик бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солик хизмати органи)

Солик тўловчи ҳақида маълумотлар

1. Юридик шахснинг тўлиқ номи _____

2. Манзил _____

3. СТИР

4. Телефон: код   рагам

Тақдим этилган аниқлаштиришлар   санадан қўлланилади

<i>Кўрсаткич номи</i>	<i>Сатр</i>	<i>Кўрсаткич қиймати</i>
1-сонли стационар савдо залининг эълон қилинган майдони, м ²	010	
Стационар савдо залининг ҳафталик иш режими (ҳафтасига жами соатларда)	020	
2-сонли стационар савдо залининг эълон қилинган майдони, м ²	030	
Стационар савдо залининг ҳафталик иш режими (ҳафтасига жами соатларда)	040	
...	050	

<i>Мазкур ахборотда кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлигини тасдиқлайман:</i>	<i>Давлат солик хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади</i>
Рахбар	Ушбу маълумотлар (кераклигига «V» белгиси кўйилсин)
СТИР	☐ қоғозда ☐ электрон кўринишида
Ф.И.О.	☐ шахсан ☐ почта орқали ☐ электрон почта орқали
Имзо	☐ варакда тақдим этилди
Бош бухгалтер	Тақдим этилган сана ☐ ☐ ☐ (кк/оо/ий)
СТИР	☐
Ф.И.О.	☐
Имзо	☐
Сана	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (кк/оо/ий)
	Ф.И.О. _____ Имзо _____

М.Ў.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга
16-ИЛОВА

Хужжат тури /

Хужжат тури: 1 – ахборот, 2 – аниқлаштирилган ахборот (каср орқали аниқлаштириш рақами)
_____ йил учун

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрларини ҳисоблаш учун асос бўладиган кўрсаткичлар тўғрисидаги АХБОРОТ

(умумий овқатланиш ташкилотлари учун)

га тақдим этилади

(солик бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солик хизмати органи)

Солик тўловчи ҳақида маълумотлар

1. Юридик шахснинг тўлиқ номи _____
2. Манзил _____
3. СТИР
4. Телефон: код   ракам

Тақдим этилган аниқлаштиришлар   санадан кўлланилади

<i>Кўрсаткич номи</i>	<i>Сатр</i>	<i>Кўрсаткич қиймати</i>
УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ ТАШКИЛОТЛАРИ БЎЙИЧА		
Номи кўрсатилган ҳолда умумий овқатланиш тури	010	«_____»
4 та ўринга мўлжалланган хизмат кўрсатадиган столларнинг эълон қилинган сони, дона	020	
Ҳафталик иш режими (ҳафтасига жами соатларда)	030	
Номи кўрсатилган ҳолда умумий овқатланиш тури	040	«_____»
...	050	

Эслатма. Агар умумий овқатланиш ташкилоти 4 та ўриндан ортиқ ўтириш жойига мўлжалланган столларга эга бўлса, «020» сатр қиймати барча ўринлар сонини қўшиш ва олинган суммани 4 га бўлиш йўли билан ҳисоблаб тўлдирилади. Масалан, ташкилот 10 ўринга мўлжалланган 6 та столга эга бўлса, «020» сатрда 15 ($6 \times 10 / 4$) кўрсатилади.

<i>Мазкур ахборотда кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлигини тасдиқлайман:</i>	<i>Давлат солиқ хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади</i>
Раҳбар	Ушбу маълумотлар (кераклигига «V» белгиси қўйилсин)
СТИР	☐ қоғозда ☐ электрон кўринишда
Ф.И.О.	☐ шахсан ☐ почта орқали ☐ электрон почта орқали
Имзо	☐ варақда тақдим этилди
Бош бухгалтер	Тақдим этилган сана
СТИР	☐ ☐ ☐
Ф.И.О.	☐ ☐ ☐
Имзо	☐ ☐ ☐ (кк/оо/ий)
Сана	Ф.И.О. Имзо

М.ў.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга 2-ИЛОВА

чорак учун
ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги
МАЪЛУМОТНОМА-ҲИСОБ-КИТОБ
(асосий фаолият тури – чакана савдо)

га тақдим этилади

(солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органи)

Солиқ тўловчи ҳақида маълумотлар

1. Юридик шахснинг тўлиқ номи _____
2. Манзил _____
3. СТИР
4. Телефон: код   рагам

<i>Кўрсаткич номи</i>	<i>Сатр</i>	<i>Кўрсаткич</i>			
		<i>1 ой</i>	<i>2 ой</i>	<i>3 ой</i>	<i>Чорак</i>
1	2	3	4	5	6
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (01011-сатр + 01021-сатр + 010..-сатр)	010				X
1-сонли стационар савдо залининг майдони, м ²	0101				X

Кўрсаткич номи	Сатр	Кўрсаткич			
		1 ой	2 ой	3 ой	Чорак
1	2	3	4	5	6
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01011				X
2-сонли стационар савдо залининг майдони, м ²	0102				X
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01021				X
...	010..				X
...	010..				X
Маъмурий ва техник ходимлар ҳамда бошқа фаолият турлари бўйича фаолият олиб борувчи ходимлар сони, жами	020				X
Ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (010-сатр + 020-сатр)	030				
Асосий фаолият тури бўйича ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўртача разряди тариф коэффициенти	040				X
Энг кам иш ҳақи миқдори, сўм	050				X
Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри, сўм (030-сатр x 040-сатр x 050-сатр)	060				
Ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди, сўм	070	X	X	X	
Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрининг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ортиб кетиши, сўм (050-сатр – 060-сатр)	080*	X	X	X	
Умумий ставка, %	090	X	X	X	
Тўланиши лозим, сўм (080-сатр x 090-сатр / 100)	100	X	X	X	

*Ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёридан ортиб кетганда 6-устуннинг «080» сатрида «0» қиймати кўрсатилади.

<i>Кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлигини тасдиқлайман:</i>	<i>Давлат солик хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади</i>				
Раҳбар	Ушбу маълумотлар (кераклигига «V» белгиси қўйилсин)				
СТИР	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐				
Ф.И.О.	☐ қоғозда ☐ электрон кўринишда				
Имзо	☐ шахсан ☐ почта орқали ☐ электрон почта орқали				
Бош бухгалтер	☐ ☐ ☐ варақда тақдим этилди				
СТИР	☐ ☐ ☐				
Ф.И.О.	Тақдим этилган сана ☐ ☐ ☐ ☐ (кк/оо/ий)				
Имзо	☐ Ф.И.О. _____				
Сана	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (кк/оо/ий) _____				
Имзо					

М.ў.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга З-ИЛОВА

чорак учун
ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги
МАЪЛУМОТНОМА-ҲИСОБ-КИТОБ
(асосий фаолият тури – умумий овқатланиш)

га тақдим этилади

(солик бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солик хизмати органи)

Солик тўловчи ҳақида маълумотлар

1. Юридик шахснинг тўлиқ номи _____
2. Манзил _____
3. СТИР
4. Телефон: код   рақам

Кўрсаткич номи	Сатр	Кўрсаткич			
		1 ой	2 ой	3 ой	Чорак
1	2	3	4	5	6
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (01011-сатр + 01021-сатр + 010..-сатр)	010				X
1-сонли умумий овқатланиши ташкил қилиш жойида столлар сони, дона	0101				X
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01011				X
2-сонли умумий овқатланиши ташкил қилиш жойида столлар сони, дона	0102				X
Иш режими ҳисобга олинган ҳолда асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри	01021				X
...	010..				X
...	010..				X
Маъмурий ва техник ходимлар ҳамда бошқа фаолият турлари бўйича фаолият олиб борувчи ходимлар сони, жами	020				X
Ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёрлари, жами (010-сатр + 020-сатр)	030				
Ягона тариф сеткаси бўйича ишлар ўртача разряди тариф коэффициенти	040				X
Энг кам иш ҳақи миқдори, сўм	050				X
Меҳнатта ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри, сўм (030-сатр x 040-сатр x 050-сатр)	060				
Ҳақиқатдаги меҳнатта ҳақ тўлаш фонди, сўм	070	X	X	X	
Меҳнатта ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъерининг ҳақиқатдаги меҳнатта ҳақ тўлаш фондидан ортиб кетиши, сўм (050-сатр – 060-сатр)	080*	X	X	X	
Умумий ставка, %	090	X	X	X	
Тўланиши лозим, сўм (080-сатр x 090-сатр / 100)	100	X	X	X	

*Хақиқатдаги мәхнатга ҳақ түлаш фонди мәхнаттағы ҳақ түлаш фондининг энг кам меъёридан ортиб кетганда 6-устуннинг «080» сатрида «0» қиймати күрсатиласы.

Эслатма. Агар юридик шахс бир нечта турдаги умумий овқатланиш жойларига (ресторан, кафе ва ҳ.к.) эга бўлса, у ҳолда ҳар бир умумий овқатланиш тури бўйича алоҳида Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги маълумотнома-хисоб-китоб тақдим этилади. Бунда маъмурий ходимлар ва бошқа фаолият турлари бўйича фаолият олиб борувчи ходимларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг энг катта разрядидан, техник ходимлар учун – умумий овқатланишнинг мазкур турлари учун белгиланган ишларнинг энг кам разрядидан келиб чиқилган ҳолда хисобланади.

<i>Күрсатылған маълумоттарнинг ишончлилігі ва тұлғылышини тасдиқтайман:</i>		<i>Дағлат солиқ хизмати органдың томонидан түлдірилады</i>	
Раҳбар	Ушбу маълумоттар (көреклигига «V» белгиси қойылсın)		
СТИР	☐ қоғозда ☐ электрон күринишида		
Ф.И.О.	☐ шахсан ☐ почта орқали ☐ электрон почта орқали		
Имзо			
Бош бухгалтер	☐ ☐ ☐ ва рақда тақдим этилди		
СТИР			
Ф.И.О.			
Имзо			
Сана	Тақдим этилған сана ☐ ☐ (кк/оо/йй) ☐ ☐ (кк/оо/йй) ☐		
	Ф.И.О. Имзо		

M. Y.

**Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда
солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга**

_____ чорак учун
ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди тўғрисидаги
МАЪЛУМОТНОМА-ХИСОБ-КИТОБ
(асосий фаолият тури – курилиш)

— га такдим этилади

(солик байында жиынтау олиш жойындағы давлат салык хизметтер органы)

Солик тўловчи ҳақида маълумотлар

1. Юридик шахснинг тўлиқ номи _____
2. Манзил _____
3. СТИР

--	--	--	--	--	--	--
4. Телефон: код

--	--	--	--	--	--

 рақам

--	--	--	--	--	--	--

Кўрсаткич номи	Сатр	Кўрсаткич
Асосий ходимлар (курувчи-ишчилар) сонининг энг кам меъёри	010	
Маъмурӣ ва техник ходимлар ҳамда бошқа фаолият турлари бўйича фаолият олиб борувчи ходимлар сони, жами	020	
Ташкилот бўйича ходимлар сонининг энг кам меъёри, жами (010-сатр + 020-сатр)	030	
Асосий фаолият тури бўйича ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўргача разряди тариф коэффициенти	040	
Ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўргача разряди тариф коэффициенти	050	
Тармоқ коэффициенти	060	
Энг кам иш ҳақи миқдори (чоракнинг биринчи, иккинчи ва учинчи ойлари учун энг кам иш ҳақи миқдорларининг йигиндиси), сўм	070	
Меҳнатта ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри, сўм (030-сатр x 050-сатр x 060-сатр x 070-сатр)	080	
Ҳақиқатдаги меҳнатта ҳақ тўлаши фонди, сўм	090	
Меҳнатта ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрининг ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ортиб кетиши, сўм (080-сатр – 090-сатр)	100	
Тўловларнинг умумий ставкаси, %	110	
Тўланиши лозим, сўм (100-сатр x 110-сатр / 100)	120	

*Ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёридан ортиб кетганда «100» сатрда «0» қиймати кўрсатилади.

Кўрсатилган маълумотларнинг ишончлилиги ва тўлиқлигини тасдиқлайман:		Давлат солик хизмати органи ходими томонидан тўлдирилади														
Раҳбар			Ушбу маълумотлар (кераклигига «V» белгиси қўйилсин)													
СТИР	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>									☐ ҳоғозда ☐ электрон кўринишда						
Ф.И.О.			☐ шахсан ☐ почта орқали ☐ электрон почта орқали													
Имзо																
Бош бухгалтер	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>									<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table> варақда тақдим этилди						
СТИР																
Ф.И.О.																
Имзо																
Сана	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>									Тақдим этилган сана <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> (кк/оо/йй)						
			Ф.И.О. <input type="text"/>													
			Имзо <input type="text"/>													

М.Ў.

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга

5-ИЛОВА

**ҚЎШИМЧА ҲИСОБЛАНГАН ТЎЛОВЛАР СУММАСИНИ
БЮДЖЕТ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ ҲУЗУРИДАГИ БЮДЖЕТДАН ТАШҚАРИ
ПЕНСИЯ ЖАМГАРМАСИ ЎРТАСИДА ТАҚСИМЛАШ НОРМАТИВЛАРИ**

N	Кўрсаткич номи	Умумий тушумларга нисбатан фоизларда
1.	Давлат бюджети	25,3
2.	Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамгармаси	74,7

Ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга

6-ИЛОВА

**ТЎЛОВЛАРНИ ҚЎШИМЧА ҲИСОБЛАШ УЧУН БАЗАНИ ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШГА
ВА ҚЎШИМЧА ҲИСОБЛАНГАН ТЎЛОВЛАР СУММАСИНИ АНИҚЛАШГА ДОИР ШАРТЛИ МИСОЛЛАР**

1-мисол. Минимаркет бўйича куйидаги маълумотлар сий ходимлар сонининг энг кам меъёрига кўпайтирувчи коэффициент кўлланилади = 84 / 72 = 1,17.

савдо залининг майдони – 120 кв.м.;
иш вақти режими – ҳафтасига 84 соат;
маъмурӣ ходимлар сони – 1.

Минимаркетда иш вақти режими (ҳафтасига 84 соат)
ҳафтасига 72 соатдан ортиб кетганини ҳисобга олиб, асо-

Шундай қилиб, мазкур минимаркет бўйича асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри = 7 x 1,17 = 8 ходимни ташкил этади.

Меҳнатта ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрини ҳисоблаш учун минимаркет бўйича барча ходимларнинг умумий

сони, 1 та директорни (экспедитор ва бухгалтер вазифаларини ҳам ўзи бажарувчи) ҳам қўшиб ҳисоблаганда = 8 + 1 = 9 ходимни ташкил қиласди.

Минимаркет учун ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўртача разряди 3 ни ташкил қиласди. Ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг 3-разрядига мувофиқ келувчи ҳисоб учун олинадиган тариф коэффициенти 2,998 га тенг.

Белгиланган иш ҳақининг энг кам микдори (ИХЭКМ) = 49 735 сўмни ташкил қиласди.

Белгиланган формула мувофиқ ($MXTF_{min} = XC \times T_k \times IH\mathcal{E}KM$) минимаркет бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри = 9 x 2,998 x 49 735 = ойига 1 341 950 сўмни ташкил қиласди. Чорак учун меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри суммаси 4 025 850 сўмни ташкил қиласди.

Чорак учун ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди 2 818 095 сўмни ташкил қиласди.

Тўловларни қўшимча ҳисоблаш учун базани қуйидаги формула бўйича аниқлаймиз:

$$KB = 4 025 850 - 2 818 095 = 1 207 755 \text{ сўм.}$$

Қўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси қуйидагига teng:

$KX = 1 207 755 \times 39,5\% = 477 063 \text{ сўм}$ (2011 йил ҳолатига: ягона ижтимоий тўлов - 25%, фуқароларнинг суғурта бадаллари - 4,5% ва жисмоний шахслардан олинадиган даромад солигининг энг кам ставкаси - 10%).

2-мисол. Кафе бўйича қуйидаги маълумотлар мавжуд: хизмат кўрсатиладиган столлар сони - 15; иш вақти режими - ҳафтасига 84 соат; маъмурий ходимлар сони - 1; техник ходимлар сони - 1.

Хизмат кўрсатиладиган столлар сони 15 та бўлган кафе бўйича асосий ходимлар сонининг қуйидаги энг кам меъёрлари белгиланган:

1 та столга хизмат кўрсатиш учун мўлжалланган официантлар сони	Ошпаз	Тарқатишда хизмат қиласдиган ходимлар	Ошхона ходими
0,3	3	-	2

Мазкур кафенинг иш вақти режими ҳафтасига 84 соатдан ортиб кетмаганини ҳисобга олиб, ходимлар сонининг энг кам меъёрига қўпайтирувчи коэффициент қўлланилмайди.

Шундай қилиб, мазкур кафе бўйича асосий ходимлар сонининг энг кам меъёри = $0,3 \times 15 + 3 + 2 = 10$ ходимни ташкил қиласди.

Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъерини ҳисоблаш учун кафе бўйича барча ходимларнинг умумий сони, жумладан 10 та асосий ходим, 1 та директор ва 1 та фарроши ҳам қўшиб ҳисоблаганда = $10 + 1 + 1 = 12$ ходимни ташкил қиласди.

Кафе учун ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг ўртача разряди 4 ни ташкил қиласди. Ягона тариф сеткаси

бўйича ишларнинг 4-разрядига мувофиқ келувчи ҳисоб учун олинадиган тариф коэффициенти 3,297 га тенг.

Белгиланган иш ҳақининг энг кам микдори (ИХЭКМ) = 49 735 сўмни ташкил қиласди.

Белгиланган формула мувофиқ ($MXTF_{min} = XC \times T_k \times IH\mathcal{E}KM$) мазкур кафе бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри = $12 \times 3,297 \times 49 735 =$ ойига 1 967 715 сўмни ташкил қиласди. Чорак учун меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри суммаси 5 903 145 сўмни ташкил қиласди.

Чорак учун ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди 4 722 516 сўмни ташкил қиласди.

Тўловларни қўшимча ҳисоблаш учун базани қуйидаги формула бўйича аниқлаймиз:

$$KB = 5 903 145 - 4 722 516 = 1 180 629 \text{ сўм.}$$

Қўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси қуйидагига teng:

$$KX = 1 180 629 \times 39,5\% = 466 348 \text{ сўм.}$$

3-мисол. Бир қаватли уч хонали турар жой биносини қўшимча иморатлар билан бирга намунавий қуриш:

шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари асосида тузилган сметага мувофиқ мазкур турар жойнинг қурилиши учун қурувчи ишчиларнинг меҳнат сарфи 4 799,6 киши/соатни ташкил қиласди;

қурилишнинг меъёрий муддати – 3 ой;

олти кунлик иш ҳафтасида бир ходимга ҳисобланган ўртача ойлик иш вақти фонди – 163,1 соатни ташкил қиласди.

Белгиланган формула мувофиқ ($XC_{norm} = СИК / БМ / ИВФ$) қурувчи ишчиларнинг ойлик ўртача сонининг энг кам меъёри (XC_{norm}) = $4 799,6 / 3 / 163,1 = 9,8$ ходимни ташкил қиласди.

Курилиш ишларининг ўртача разряди тариф коэффициенти ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг 4-разрядига тариф коэффициентига тўғри келади. Ягона тариф сеткаси бўйича ишларнинг 4-разрядига мувофиқ келувчи тариф коэффициенти 3,297 га тенг.

Белгиланган иш ҳақининг энг кам микдори (ИХЭКМ) = 49 735 сўмни ташкил қиласди.

Белгиланган формула мувофиқ ($MXTF_{min} = XC_{norm} (БПХС_{norm}) \times T_k \times K_t \times IH\mathcal{E}KM$) қурувчи ишчиларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри ($MXTF_{min}$) = $9,8 \times 3,297 \times 1,15 \times 49 735 = 1 848 013 \text{ сўмни ташкил қиласди.}$

Шундай қилиб, қурилиш ишларини амалга ошириш меъёрий муддатини ҳисобга олган ҳолда (3 ой) мазкур турар жойни қуришда қурувчи ишчиларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёри чорак учун = $1 848 013 \times 3 = 5 544 039 \text{ сўмни ташкил қиласди.}$

Чорак учун ҳақиқатдаги меҳнатга ҳақ тўлаш фонди 4 712 433 сўмни ташкил қиласди.

Тўловларни қўшимча ҳисоблаш учун базани қуйидаги формула бўйича аниқлаймиз:

$$KB = 5 544 039 - 4 712 433 = 831 606 \text{ сўм.}$$

Қўшимча ҳисобланган тўловлар суммаси қуйидагига teng:

$$KX = 831 606 \times 39,5\% = 328 484 \text{ сўм.}$$

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ,
ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИННИГ
КАРОРИ**

**«ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТЎЛОВНИНГ БАЗАВИЙ МИКДОРИ КИРИТИЛИШИ
МУНОСАБАТИ БИЛАН ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТЎЛОВНИ ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИШ
ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА»ГИ
ҚАРОРГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ
ТЎҒРИСИДА***

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2011 йил 21 февралда рўйхатдан ўтказилган.

Рўйхат рақами 2095-1

Ўзбекистон Республикаси Солик кодекси (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й., 52 (I)-сон), Ўзбекистон Республикаси «Давлат солик хизмати тўғрисида»ги Конунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Ахборотномаси, 1997 й., 9-сон, 232-модда) 7-моддаси ва Ўзбекистон

*2011 йил 3 марта кучга киради.

Республикаси Президентининг 2010 йил 24 декабрдаги ПК-1449-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солик қўмитаси қарор қиладилар:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг 2010 йил 22 мартағи 22, 2010-13-сонли «Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга (рўйхат рақами 2095, 2010 йил 13 ап-

рель) (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 14-15-сон, 120-модда) иловага мувофиқ ўзгартиришлар киритилсин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

**Молия вазири
Р.АЗИМОВ.**

10-сон

**Давлат солиқ қўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.**

2011-7-сон

Тошкент ш., 2011 йил 14 февраль.

ЎзР МВ ва ДСКнинг 2011 йил 14 февралдаги 10, 2011-7-сон қарорига
ИЛОВА

**«ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТЎЛОВНИНГ БАЗАВИЙ МИҚДОРИ КИРИТИЛИШИ МУНОСАБАТИ
БИЛАН ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТЎЛОВНИ ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА»ГИ ҚАРОРГА КИРИТИЛАЁТГАН
ЎЗГАРТИРИШЛАР**

1. Номида ва 1-бандида «базавий» деган сўзлар «энг кам» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. Низомда:

а) номида ва бутун матн бўйича «базавий» деган сўзлар «энг кам» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

б) муқаддимаси кўйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2007 й., 52 (I)-сон), Ўзбекистон Республикаси «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 9-сон, 232-модда) 7-моддаси ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 29 декабрдаги ПҚ-1024-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2009 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2008 й., 52-сон, 515-модда) ва 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2010 й., 52-сон, 513-модда) қарорларига мувофиқ ягона ижтимоий тўловнинг (кейинги ўринларда ЯИТ деб аталади) энг кам миқдори киритилиши муносабати билан хўжалик юритувчи субъектлар томонидан ЯИТни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартибини белгилайди.

Ушбу Низом кўйидагиларга татбиқ этилмайди:

қонун хужжатлари га мувофиқ ягона ижтимоий тўловнинг

пасайтирилган ставкаси белгиланган юридик шахсларга; нотижорат ташкилотларига, шу жумладан, бюджет ташкилотларига;

ходимлар сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг энг кам меъёрлари белгиланган чакана савдо, умумий овқатланиш ва қурилиш соҳасидаги ташкилотларига».

в) 4-бандда «БРят» деган белги «МРят» деган белги билан алмаштирилсин;

г) 6-банди кўйидаги таҳрирда баён этилсин:

«б. Агар Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ ҳисоблаб чиқилган ЯИТ суммаси ЯИТнинг энг кам миқдоридан кам бўлса, у ҳолда ягона солиқ тўлови ЯИТнинг энг кам миқдорининг Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига мувофиқ ҳисоблаб чиқилган ЯИТ суммасидан ортган қисмига қўшимча ҳисобланади»;

д) 9-банди кўйидаги таҳрирда баён этилсин:

«9. Ягона ижтимоий тўлов, фуқароларнинг сурурта бадаллари ва бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратмалари бўйича солиқ ҳисоботи шаклида, такдим этиладиган Маълумотнома-ҳисоб-китобдан келиб чиқиб, ЯИТ ҳисоб-китоби шаклига кўйидаги сатрлар киритилади:

«051» – ҳисобот даври учун ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси. Ушбу сатр факат 3-устуни бўйича тўлдирилади;

«052» – ҳисобот даврида тўланиши лозим. «052»-сатрда ЯИТ ҳисоб-китобининг «050» ва «051»-сатрлари йиғиндиши кўрсатилади»;

е) 1 ва 2-иловалари мазкур ўзгартиришларга тегишинча 1 ва 2-иловаларига мувофиқ баён этилсин.

Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга киритилаётган ўзгартиришларга

1-ИЛОВА

«Ягона ижтимоий тўловнинг энг кам миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга

1-ИЛОВА

**МАЪЛУМОТНОМА-ЯИТнинг энг кам миқдори
ХИСОБ-КИТОБИ (ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР УЧУН ЯИТ ХИСОБ-КИТОБИГА ИЛОВА
ҚИЛИНАДИ, МИКРОФИРМАЛАР ВА КИЧИК КОРХОНАЛАРДАН ТАШҚАРИ)**

<i>Кўрсаткичлар</i>	<i>Сатр коди</i>	<i>Сумма</i>
1	2	3
ЯИТнинг энг кам миқдорини ҳисоб-китоб қилишда ҳисобга олинадиган ходимлар сони	010	
Ҳисобот ойида барча ходимларнинг ҳақиқатда ишлаган кунлари	020	
Ҳисобот ойида иш кунлари сони	030	
Ҳисобот ойида бир ходим учун ЯИТ нормативи	040	
Ҳисобот ойида ЯИТнинг энг кам миқдори (020-сатр / 030-сатр x 040-сатр)	050	

<i>Кўрсаткичлар</i>	<i>Сатор коди</i>	<i>Сумма</i>
1	2	3
Ҳисобот ойда ЯИТнинг ҳисобланган суммаси (ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобнинг 050-сатри – аввалги ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобнинг 050-сатри)	060	
Ҳисобот ойда ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси (050-сатр – 060-сатр)	070*	
Аввалги ҳисобот даври охирида ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси (аввалги ҳисобот даври учун Маълумотнома-Ҳисоб-китобнинг 090-сатри)	080	
Ҳисобот даври охирида ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси (070-сатр + 080-сатр)	090	

*Агар устуннинг «060»-сатри қиймати 3-устуннинг «050»-сатри қийматига тенг ёки ундан катта бўлса, 3-устуннинг «070»-сатрида «0» қиймати кўрсатилади.

Рахбар

(имзо)

Бош бухгалтер

(имзо)

М.ў.

Ягона ижтимоий тўловнинг базавий миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорга киритилаётган ўзгартиришларга
2-ИЛОВА

«Ягона ижтимоий тўловнинг энг кам миқдори киритилиши муносабати билан ягона ижтимоий тўловни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

МАЪЛУМОТНОМА-ЯИТНИНГ ЭНГ КАМ МИҚДОРИ ҲИСОБ-КИТОБИ (МИКРОФИРМАЛАР ВА КИЧИК КОРХОНАЛАР УЧУН ЯИТ ҲИСОБ-КИТОБИГА ИЛОВА ҚИЛИНАДИ)

<i>Кўрсаткичлар</i>	<i>Сатор коди</i>	<i>Сумма</i>
1	2	3
ЯИТнинг энг кам миқдорини ҳисоб-китоб қилишда ҳисобга олинадиган ходимлар сони:	010	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0101	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0102	
чоракнинг учинчи ойи учун	0103	
Ҳисобот ойда барча ходимларнинг ҳақиқатда ишлаган кунлари:	020	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0201	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0202	
чоракнинг учинчи ойи учун	0203	
Ҳисобот даврида иш кунлари сони:	030	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0301	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0302	
чоракнинг учинчи ойи учун	0303	
ЯИТ нормативи:	040	X
чоракнинг биринчи ойи учун	0401	
чоракнинг иккинчи ойи учун	0402	
чоракнинг учинчи ойи учун	0403	
ЯИТнинг энг кам миқдори: (0501-сатр + 0502-сатр + 0503-сатр)	050	
чоракнинг биринчи ойи учун (0201-сатр / 0301-сатр x 0401-сатр)	0501	
чоракнинг иккинчи ойи учун (0202-сатр / 0302-сатр x 0402-сатр)	0502	
чоракнинг учинчи ойи учун (0203-сатр / 0303-сатр x 0403-сатр)	0503	
Ҳисобот даврида ЯИТнинг ҳисобланган суммаси, шу жумладан:	060	
чоракнинг биринчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 0501-сатри – аввалги ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 050-сатри)	0601	
чоракнинг иккинчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 0502-сатри – ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 0501-сатри)	0602	
чоракнинг учинчи ойи учун (ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 0503-сатри – ҳисобот даври учун ЯИТ ҳисоб-китобининг 0502-сатри)	06031	
ҳисобот даврида ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси (0701-сатр + 0702-сатр + 0703-сатр)	070	
чоракнинг биринчи ойи учун (0501-сатр – 0601-сатр)	0701*	
чоракнинг иккинчи ойи учун (0502-сатр – 0602-сатр)	0702*	
чоракнинг учинчи ойи учун (0503-сатр – 0603-сатр)	0703*	
Аввалги ҳисобот даври охирида ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси (аввалги Маълумотнома-Ҳисоб-китобнинг 090-сатри)	080	
Ҳисобот даври охирида ЯИТнинг қўшимча ҳисобланган суммаси, шу жумладан (070-сатр + 080-сатр)	090	
I ой охирида (0701-сатр + 080-сатр)	0901	
II ой охирида (0702-сатр + 0901-сатр)	0902	
III ой охирида (0703-сатр + 0902-сатр)	0903	

*Агар 3-устуннинг «0601», «0602» ва «0603»-сатрлари қиймати 3-устуннинг тегишинча «0501», «0502» ва «0503»-сатрлари қийматига тенг ёки катта бўлса, 3-устуннинг «0701», «0702» ва «0703»-сатрларида «0» қиймати кўрсатилади.

Рахбар

(имзо)

Бош бухгалтер

(имзо)

М.ў.

ПЕНСИЯ АРАФАСИДАГИ ИШ ҲАҚИДАН КЕЛИБ ЧИҚИБ

**ДАРОМАДЛАР ТҮГРИСИДА МАЪЛУМОТЛАР АСОСИДА
2010 ЙИЛ 1 АВГУСТДА ПЕНСИЯ ҲИСОБ-КИТОБИ ВА
2010 ЙИЛ 1 ДЕКАБРДАН ЭКИХ ОШИРИЛИШИ
МУНОСАБАТИ БИЛАН УНИНГ ҶАЙТА**

ҲИСОБ-КИТОБИ:

	2010 йил 1 августда	2010 йил 1 декабрда (сўм)
8 ЭКИХ	361 720 (45 215 x 8)	397 880 (49 735 x 8)
Ўртача ойлик даромад	95 226,6 (5 713 600 / 60)	99 512 (5 970 720,5 / 60)
Пенсиянинг базавий миқдори	52 374,63 (95 226,6 x 55%)	54 731,6 (99 512 x 55%)
Стаж учун кўшимча ҳақ	18 093,054 [(95 226,6 x 1%) x 19]	18 907,28 [(99 512 x 1%) x 19]
Пенсияга устамалар	0	0
Жами пенсия миқдори	70 467,684 (52 374,63 + 18 093,054)	73 638,88 (54 731,6 + 18 907,28)
Пенсиянинг энг кам миқдори	88 845	97 285

Линган пенсия белгиланган энг кам миқдордан ошмаслиги боис энг кам пенсия белгиланади. ЭКИХ ошганида ёшга доир пенсиянинг ҳам энг кам миқдори оширилади. Охирги марта у 88 845 сўмдан 97 285 сўмга, яъни 9,4%га ошиди.

ПЕНСИЯ ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЎРТАЧА ОЙЛИК ДАРОМАДДА (8 ЭКИХдан КАМ) УНИ ҶАЙТА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШГА МИСОЛ

Пенсионернинг даромади:

	2005 й.	2006 й.	2007 й.	2008 й.	2009 й.
Январь	80 000	80 000	90 000	90 000	100 000
Февраль	80 000	80 000	90 000	90 000	120 000
Март	80 000	80 000	90 000	90 000	120 000
Апрель	80 000	80 000	90 000	100 000	120 000
Май	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Июнь	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Июль	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Август	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Сентябрь	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Октябрь	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000
Декабрь	80 000	90 000	90 000	100 000	120 000

Белгиланган коэффициентларни ҳисобга олган ҳолда даромадни ҳисоб-китоб қиласмиш:

Давр	Даромад (сўм)	Коэфф. ⁴	2010 йил 1 августга замонавийлаштирилган даромад (сўм)	Коэфф. ¹	2010 йил 1 декабрга замонавийлаштирилган даромад (сўм)
2005 йил 1 январдан апрелгача	320 000	7,09	2 268 800	7,4090	2 370 880
2005 йил 1 майдан сентябргача	400 000	5,9	2 360 000	6,1655	2 466 200
2005 йил 1 октябрдан 2006 йил июнгача	740 000	4,92	3 640 800	5,1414	3 804 636
2006 йил 1 июлдан октябргача	360 000	4,1	1 476 000	4,2845	1 542 420
2006 йил 1 ноябрдан 2007 йилгача	810 000	3,42	2 770 200	3,574	2 894 940
2007 йил 1 августдан октябргача	270 000	2,73	737 100	2,8528	770 256
2007 йил ноябрь	90 000	2,48	223 200	2,5916	233 244
2007 йил 1 декабрдан 2008 йил мартгача	360 000	2,28	820 800	2,3826	857 736
2008 йил 1 апрелдан августгача	-500 000	2,02	1 010 000	2,111	1 055 500
2008 йил 1 сентябрдан октябргача	200 000	1,68	336 000	1,7556	351 120
2008 йил ноябрь	100 000	1,6	160 000	1,672	167 200
2008 йил 1 декабрдан 2009 йил июлгача	920 000	1,51	1 389 200	1,578	1 451 760
2009 йил 1 августдан ноябргача	480 000	1,21	580 800	1,2644	606 912
2009 йил декабрь	120 000	1,14	136 800	1,1913	142 956
Жами:	17 909 700	Жами:	18 715 760		

ДАРОМАДЛАР ТҮГРИСИДА МАЪЛУМОТЛАР АСОСИДА 2010 ЙИЛ 1 АВГУСТДА ПЕНСИЯ ҲИСОБ-КИТОБИ ВА 2010 ЙИЛ 1 ДЕКАБРДАН ЭКИХ ОШИРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН УНИНГ ҶАЙТА ҲИСОБ-КИТОБИ:

(сўм)

	2010 йил 1 августда	2010 йил 1 декабрда
8 ЭКИХ	361 720 (45 215 x 8)	397 880 (49 735 x 8)
Ўртача ойлик даромад	298 495 (17 909 700 / 60)	311 929,3 (18 715 760 / 60)
Пенсиянинг базавий миқдори	164 172 (298 495 x 55%)	171 561 (311 929,3 x 55%)
Стаж учун кўшимча ҳақ	56 714 [(298 495 x 1%) x 19]	59 266 [(311 929,3 x 1%) x 19]
Пенсияга устамалар	0	0
Жами пенсия миқдори	220 886	230 827

Кўрамизки, пенсия 4,5%га кўпайган.

ПЕНСИЯ ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЎРТАЧА ОЙЛИК ДАРОМАДДА (8 ЭКИХдан КУП) УНИ ҶАЙТА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШГА МИСОЛ

Пенсионернинг даромади:

	2005 й.	2006 й.	2007 й.	2008 й.	2009 й.
Январь	1 000 000	200 000	250 000	250 000	350 000
Февраль	0	200 000	250 000	300 000	350 000
Март	0	200 000	250 000	300 000	350 000
Апрель	0	200 000	250 000	300 000	350 000
Май	0	200 000	250 000	300 000	350 000
Июнь	0	200 000	250 000	330 000	350 000
Июль	0	200 000	250 000	330 000	350 000
Август	0	200 000	250 000	330 000	350 000
Сентябрь	0	200 000	250 000	330 000	350 000
Октябрь	0	200 000	250 000	330 000	350 000
Ноябрь	500 000	200 000	250 000	330 000	350 000
Декабрь	—	250 000	330 000	330 000	350 000

Пенсионернинг миқдорларини бараварлаштириш учун йиллар бўйича табақалаштирилган тузатув коэффициентлари белгиланади. Даромадни белгиланган коэффициентларни ҳисобга олган ҳолда ҳисоб-китоб қиласмиш:

Давр	Даромад (сўм)	Коэфф. ⁴	2010 йил 1 августга замонавийлаштирилган даромад (сўм)	Коэфф. ¹	2010 йил 1 декабрга замонавийлаштирилган даромад (сўм)
2005 йил 1 январдан апрелгача	1 000 000	7,09	7 090 000	7,409	7 409 000
2005 йил 1 майдан сентябргача	0	5,9	0	6,1655	0
2005 йил 1 октябрдан 2006 йил июнгача	1 700 000	4,92	8 364 000	5,1414	8 740 380
2006 йил 1 июлдан октябргача	800 000	4,1	3 280 000	4,2845	3 427 600
2006 йил 1 ноябрдан 2007 йил июлгача	2 200 000	3,42	7 524 000	3,574	7 862 800
2007 йил 1 августдан октябргача	750 000	2,73	2 047 500	2,8528	2 139 600
2007 йил 1 декабрдан 2008 йил мартгача	1 100 000	2,28			

УЛУШНИНГ ЎЗИ НИМА?

Биринчи саволга жавоб бериш учун устав капиталидаги улуш тушунчаси ва унинг хукуқий табиитини аниқлаб олиш лозим. Фуқаролик кодекси (бундан кейин – ФК) ҳам, «Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Конун (2001 йил 6 декабрдаги 310-II-сон, бундан кейин – МЧЖ тўғрисидаги Конун) ҳам уни очиб бермайди. Жамият муассислари устав капиталини шакллантира бориб, таъсис этилаётган юридик шахслар мол-мулкка эгалик хукуқини берадилар, бунинг эвазига эса унга нисбатан бошқариш ва фойданинг бир қисмини олишдек мажбурий хукукларга эга бўладилар.

Жамият иштирокчиси хукукларининг таҳлили МЧЖ устав капиталидаги улуш мулкий хукукларнинг жами эканлиги хусусида холоса чиқариши имконини беради. Фуқаролик хукуқи субъектига тегишили бўлган ашёлар, мулкий хукуклар ва мажбуриятларнинг жами мол-мулкни ташкил қиласди. Бинобарин, устав капиталидаги улуш эр ва хотиннинг умумий мол-мулкига киради, шу боис ҳам уни тасарруф этишда ОК 23-моддасининг қоидалари қўлланиши керак.

Шу муносабат билан оила тўғрисидаги қонун хуҷжатларининг амал қилиш доираларини белгилаб олиш керак. ОКнинг 5-моддасига кўра оила тўғрисидаги қонун хуҷжатлари фақат оила аъзолари ўтасида юзага келадиган ижтимоий муносабатларнинг тартиби солади. Шу билан бирга юридик шахсларда иштирок этганда оиласида муносабатлар эмас, балки корпоратив муносабатлар юзага келади. Улар фақат юридик шахс билан унинг майян иштирокчilari ўтасидагина юзага келади ва шу маънода мулкий муносабатларнинг бошқа субъектлари учун «ёпик».

Айтилганлардан шундай холоса чиқариш мумкин: ОКнинг 23-моддаси МЧЖ иштирокчисига жамият ва унинг тадбиркорлик фаолиятини бошқариш масалаларини ҳал қилишида берадиган хукукларга эмас, балки хўжалик жамиятларининг устав капиталига киритилган улушларни тасарруf этишга татбиқ этилади. Бинобарин, эр ва хотиннинг бир МЧЖ улушларини тасарруf этишга доир битимни амалга оширганда турмуш ўртоғининг розилиги билан ҳаракат қилияти деб тахмин қилинади. Акс ҳолда суд уни турмуш ўртоғининг розилиги мавжуд эмас деб топиши мумкин. Бунинг учун эр ёки хотин бундай қилиши талаб қилиши ва унинг бундай қилишга рози эмаслиги битим тузган тарафга олдиндан маълумлигини исботлаши лозим.

МИҚДОР ВА ҚИЙМАТ

Умумий мол-мулк бўлинганда ушбу улушнинг миқдори ҳандай белгиланиши керак?

Амалдаги фуқаролик қонунчилиги иштирокчининг устав капиталидаги улуси қийматининг иккита тури: номинал ва ҳақиқий қийматдан фойдаланади. Номинал қиймат унинг дастлабки баҳоси билан белгиланади. Ҳақиқий қиймат жамиятнинг соф активлари қийматининг унинг улуси миқдорига мутаносиб бўлган қисмига мувофиқ келади (МЧЖ тўғрисидаги Конун 14-моддасининг тўртинчи қисми).

Агар иштирокчи улушкининг номинал қиймати жамиятнинг таъсис хуҷжатларида муйян сумма кўринишида мустаҳкамланган унинг устав капитали миқдори билан белгиланса, ҳақиқий қиймат янада динамик миқдор ҳисобланади ва МЧЖ молия-хўжалик фаолиятининг натижаларига боғлиқ бўлади. Унинг миқдори жамиятдан чиқиш тўғрисида ариза берил-

нинг 22-моддасини қўллаш мақсадга мувофиқдир, унга кўра, агар жамият уставида унинг иштирокчиси улушкин (улушнинг бир қисмини) учини шахсларга бериш тақиғланган, бошқа иштирокчilar эса уни олишдан бош тортаётган бўлсалар, МЧЖ жамият иштирокчисининг талабига кўра унга тегишили бўлган улушкин (улушнинг бир қисмини) харид қилиши ва унга

тишини мақсадга мувофиқ деб биламиш. МЧЖ устав капиталидаги улуш ҳам киритиладиган умумий мол-мулк бўлинганида жамият иштирокчиси бўлмаган эр (ёки хотин) турмуш ўртоғидан мол-мулкни бўлиш тўғрисидаги келишув, никоҳ шартномаси ёки суднинг ҳал қилув қароридан келиб чиқиб белгиланган улуш миқдорида, унинг номинал эмас, бал-

Фуқаролик муносабатлари

ЭР ВА ХОТИН БИР МЧЖда

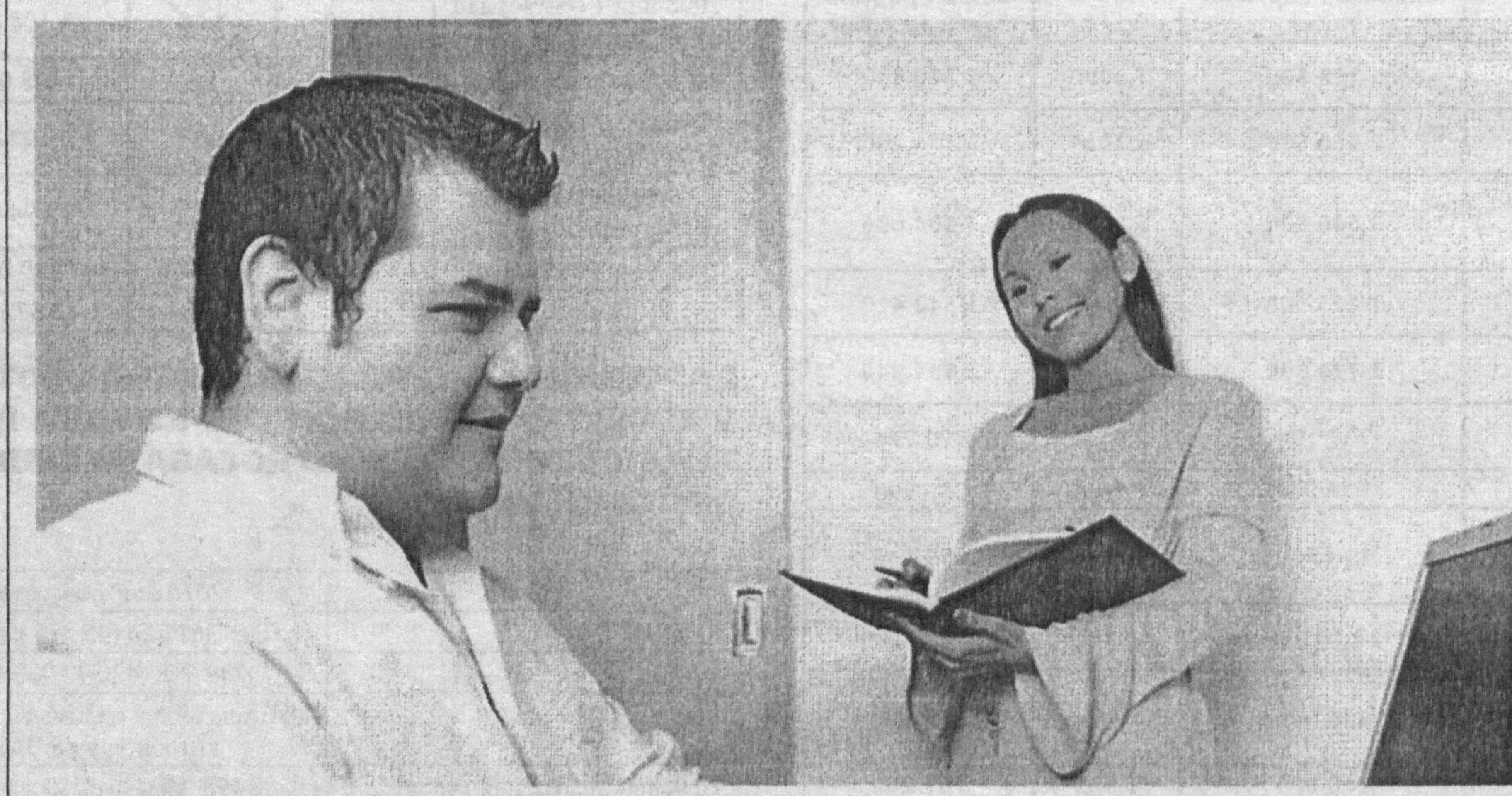
Оила кодекси (бундан кейин – ОК) 23-моддасининг иккичи қисмига кўра, эр ва хотиннинг умумий мол-мулкига бошқа ашёлар сирасида уларнинг умумий даромадлари ҳисобига олинган кўчар ва кўчмас ашёлар, қимматли қофозлари, пайлари, омонатлари, кредит муассасаларига ёки бошқа тижорат ташкилотларига киритилган капиталдаги улушлари ҳамда эр ва хотиннинг никоҳ давомида ортирган бошқа ҳар қандай мол-мулкли, улар эр ёки хотиндан бирининг номига расмийлаштирилган ёхуд пул маблағлари кимнинг номига ёки эр ва хотиннинг қайси бири томонидан киритилган бўлишидан қатъи назар, киради.

Юкорида кўрсатилган мадданинг маъносидан келиб чиқиб, никоҳ даврида эр ва хотиннинг ҳар бири томонидан киритилган, масъулияти чекланган жамиятнинг устав капиталидаги улуси, жамиятнинг таъсис хуҷжатларида МЧЖ муассиси (иштирокчиси) сифатида ким кўрсатилганлигидан қатъи назар, уларнинг биргаликдаги мулки ҳисобланади. Бундай вазият ҳозирги вақтда гоятда кенг тарқалган, чунки хотиннинг мол-мулк шартномавий режими ҳозирча анча кам белгиланади. Айни вақтда никоҳ шартномасида эр ва хотиннинг никоҳдаги ва (ёки) у бекор қилинган тақдирдаги мулкий хукуклари ва мажбуриятлари белгиланади. Никоҳ шартномасида эр ва хотин қонун ўли билан белгиланган умумий биргаликдаги мулк режимини ўзгартиришга, ўз мол-мулкларининг ҳаммасига, унинг айрим турларига ёки улардан ҳар бирининг мол-мулкига биргаликда, улушки ёки алоҳида эгалик қилиш режимини ўрнатишига ҳақлилар.

Шу муносабат билан кўп саволлар юзага келади.

Агар эр ва хотиннинг бири никоҳ даврида МЧЖ муассиси (иштирокчиси) этиб тайинланган бўлса, турмуш ўртоғининг МЧЖ устав капиталидаги улуси билан битимлар тузишига розилиги талаб қилинадими?

Мол-мулк тақсимланганда улар улушларининг миқдорлари ҳандай белгиланиши керак?
МЧЖ иштирокчиси ҳисобланмаган эр (ёки хотин) мол-мулк тақсимланадиганда уни иштирокчilar таркиби киритишга даъво қилишга ҳақлими ёки у фақат пул компенсацияси олишга умид қила оладими?

ган охирги ҳисобот даври учун жамият бухгалтерия ҳисоботининг маълумотлари асосида белгиланади (МЧЖ тўғрисидаги Конун 22-моддасининг бешиччи қисми).

Бундан ташқари, улуш қийматининг учинчи тури – шартномавий қийматни ажратиб кўрсатиш мумкин. У олди-сотди, айирбошлиш ва ҳоказо битим иштирокчilarининг келишуви бўйича белгиланади ҳамда тарафлар томонидан унинг мажбуриятлари ижроси чоғида кўлланади.

Эр ва хотиннинг умумий мол-мулкини бўлиш чоғида улуш қийматининг қайси бир тури ҳисобга олиниши кераклиги масаласи амалдаги қонунчилик томонидан аниқ ва узил-кесил ҳал этилмаган. Эҳтимол, ушбу ҳолда ФКнинг 5-моддасига асосан ўҳашашлик бўйича МЧЖ тўғрисидаги Конун-

охирги ҳисобот даври учун жамиятнинг бухгалтерия ҳисоби маълумотлари асосида аниқланадиган ҳақиқий қийматини тўлаши ёки жамият иштирокчининг розилиги билан унга худди шундай қийматда мол-мулкни аслида бериши шарт.

Улушнинг ҳақиқий қиймати жамият (унинг иштирокчilarini)нинг иштирокчи ва учинчи шахслар олдида мажбуриятлари миқдорини куйидаги ҳолларда ҳам белгилайди: жамиятдан чиқиш, чиқарish; МЧЖ иштирокчilarининг юридик шахсларнинг хукуқий ворислик чоғида ва меросхўрлик бўйича улушнинг ўтишидан бош тортишлари.

Бундай ҳоллар сирасига мол-мулкни бўлишни ҳам киритиш мумкин деб ўйлаймиз. МЧЖ тўғрисидаги Конунга куйидагicha маънони англатадиган кўшимча кири-

ки ҳақиқий қийматидан келиб чиқиб, пул компенсациясини тўлашни талаб қилишга ҳақлидир. Эр хотин ва МЧЖ бошқа иштирокчilarининг келишувига кўра жамиятнинг устав капиталидаги улушкини тўлаш талабини кўйган эрга (ёки хотинга) МЧЖ худди шундай қийматдаги мол-мулкни бериши мумкин.

УЛУШ КИМНИКИ?

Агар МЧЖ устав капиталидаги эр (ёки хотин) улушкининг бир қисми турмуш ўртоғига берилиса, у ўзини иштирокчilar таркиби киритишларига даъво қила олишга ҳақли ёки ҳақли эмаслиги ёки у фақат пул компенсацияси олиши мумкинligini масаласи ҳам амалдаги қонунчиликда ҳал этилган эмас.

Улуш никоҳ даврида киритил-

Юридик маслаҳатлар

ганлиги боис, фикримизча, оиласиңг иккичи аъзоси иштирок этиш ёки компенсацияни олиш ҳукуқига эгадир. Улушнинг қиймати унинг мулкдорига берила-диган ҳукуклар билан белгиланади. Бинобарин, улушлар берадиган барча мулкий ва номулкий ҳукуклар (шу жумладан фаолиятни бошқариш ҳукуқи, фойданинг бир қисмига бўлган ҳукуқ) ҳам эр ва хотиннинг иккаласига тегишилди. МЧЖнинг амалдаги иштирокчиси бўлган эр (ёки хотин) мазкур ҳолда иккалasi номидан уларнинг умумий мулкига доир ваколатларни амалга оширади. Шу тариқа, МЧЖ улушларини бўлиш чоғида иштирокчининг эри (ёки хотини) янги иштирокчи сифатида қаралиши мумкин эмас де, ёки мумкин, чунки у аввал-бошкада кўрсатилган улушларга эгалик ҳукуқига эга бўлган. Шу сабабли муассис ҳисобланмаган эр (ёки хотин) фақат пул компенсацияси олишга ҳақли деб сўзлаш тўғри бўлмаса керак, зеро бу улушларга эгалик қилиш билан боғлиқ, шу жумладан кейинчалик фойданинг бир қисмини олишга доир ҳукуклар қисмидан маҳрум қиласди.

Ушбу ҳолда Оила кодексининг нормаларига амал қилиб, улушнинг бир қисмини оиласига бериш керак эди. Бироқ бошқа иштирокчilar унинг улушкинга эгалик қилишга киришишига қарши бўладиган вазият юзага келиши мумкин. Конунда баён этилган муаммонинг аниқ тартибиға солинмаганилиги унинг ҳал қилинишини қийинлаштирилган холос.

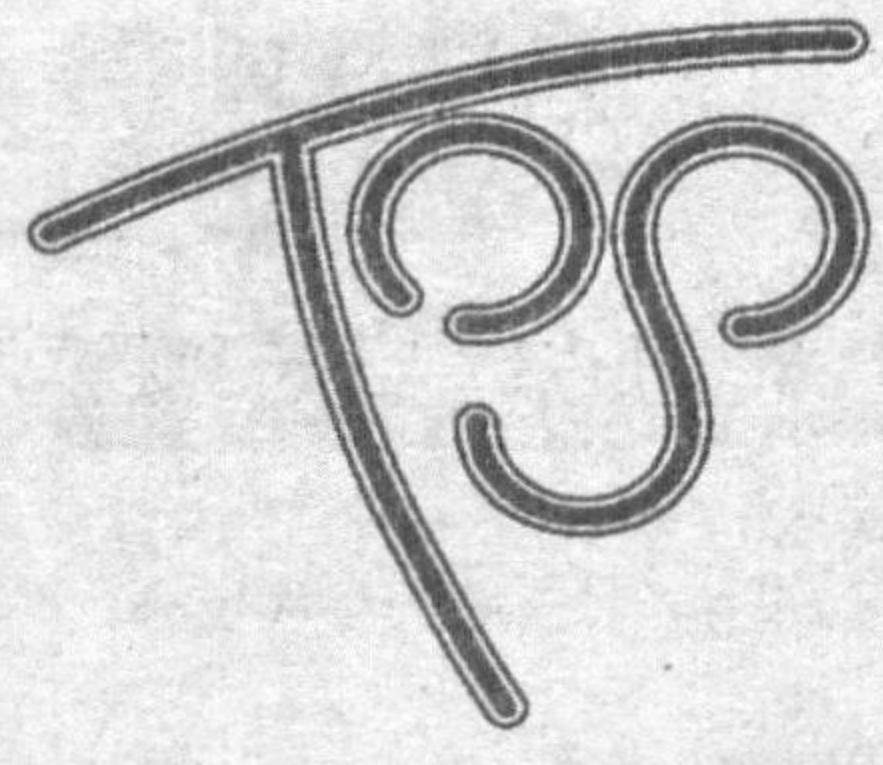
ОИЛА ЁКИ ЖАМИЯТ

Фикримизча, оиласиңг ва фуқаролик ҳукуқий муносабатларини чегаралаш ҳамда ОК 5-моддасининг фуқаролик қонунчилиги нормаларини оиласиңг муносабатларга кўллаш мумкинligini унумаслик зарур. Ҳукуқий тартиби га солиш предметига корпоратив муносабатларни киритидиган фуқаролик ҳукуқидан фарқ қилиб, оила ҳукуки фақат оила аъзолари ўтасида юзага келадиган шахсий номулкий ва мулкий муносабатларнинг тартиби га солади. Шу сабабли эр ва хотиннинг биргаликдаги умумий мулки ҳисобланган МЧЖ устав капиталидаги улушларни тасарруf этиш тўғрисида сўз боргандан, фикримизча, мазкур муносабатларга Оила кодекsi кўллаши керак.

МЧЖ устав капиталидаги улушкинга даъво қилаётган эр (ёки хотин)-ни жамиятни қабул қилиш тўғрисида сўз боргандан, ушбу муносабатлар корпоратив муносабатлар деб номланадиган фуқаролик ҳукуқий муносабатлар тоифасига ўтади деб ҳисоблаймиз. Шу боис мазкур масалани ҳал қилиш чоғида оиласиңг даир эмас, балки фуқаролик қонун хуҷжатлари, хусусан, ФК ва МЧЖ тўғрисидаги Конун кўллаши керак.

Шу тариқа, МЧЖ устав капиталидаги улушкинни бир қисмини олишга даъво қилиш чоғида (ёки хотин), бизнингча, ҳақиқий улушкинни бир қисмини пул компенсацияси кўринишида олишга умид қилишга ҳақлидир ва у, агар МЧЖнинг бошқа иштирокчilarни бунга қарши эътироф билдиришса, уни жамият иштирокчиси сифатида эътироф этиш масаласини судда қўйишга ҳақли эмас.

Елена ЕРМОХИНА,
«Norma» МЧЖнинг ҳукуқий масалалар бўйича эксперт-маслаҳатчisi.

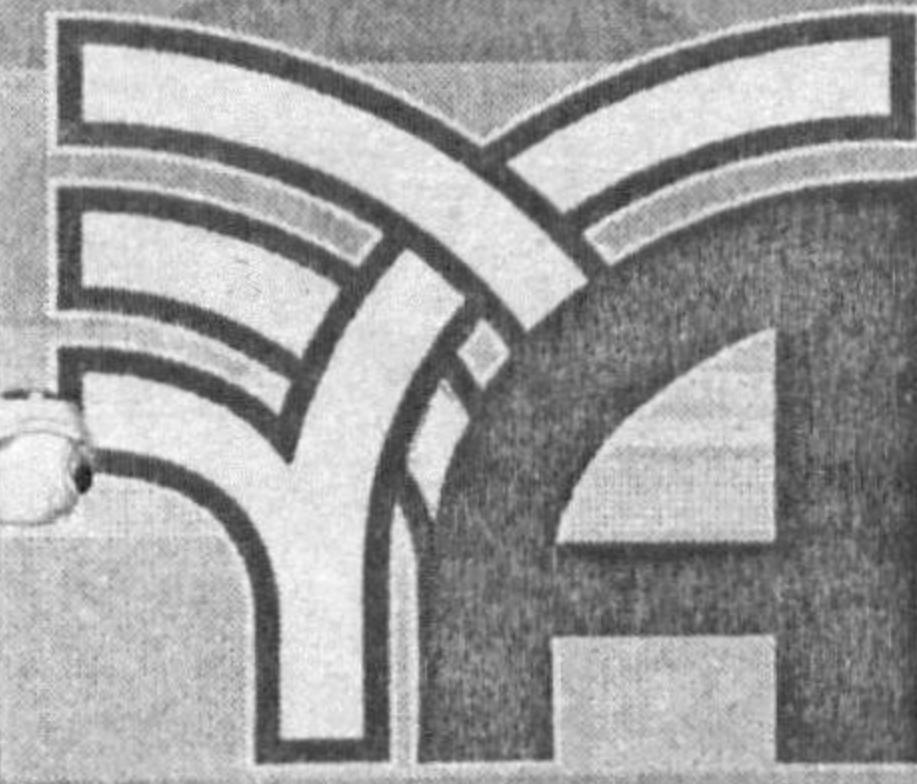
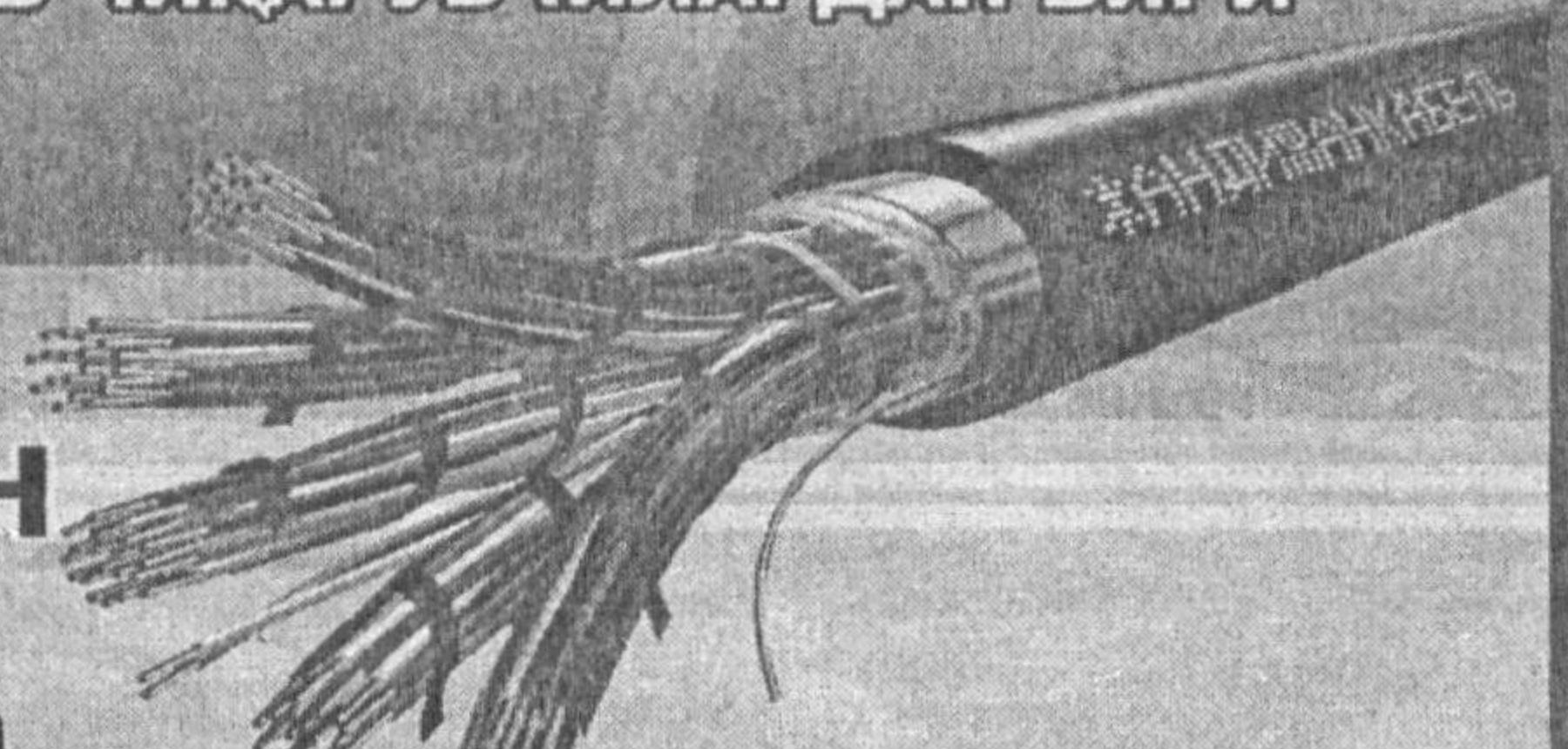
TOP

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

«Норма маслачатори» N 8 (293)

2011 йил 28 февраль

МДХдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

НДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ

ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

РЕАЛ НАРХЛАР БҮЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ

Тошкент ш., Кубрай (собик М.Жалил) күч., 92. Тел.: 150-11-77 (кўп тармокли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

РЕКЛАМА

237-51-33, 237-47-20, 237-47-05

Рўйхатлар

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2011 йил 7 февралдаги ҳал қилув қарорларига асосан
Шайхонтохур туманидаги тутатилаётган корхоналар

РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами	Директор	Юридик манзили	Қарор рақами
"ALMAMATER FOODS"	300948060	26.09.2008 008776-09	С.Самигов	Ибн Сино 1-мавзеси, 15-80	10-1107/1146
"GRAND STAR LINE"	301276724	30.07.2009 003455-09	Б.Каримов	Фурқат кўч., 8-45	10-1107/1131
"ODIL QADAM" ХК	205193661	10.08.2004 355-09	С.Олимжонов	Жар ариқ мавзеси, 6-172	10-1107/1129
"MUHSIN MAKSI TRADE"	301209623	04.06.2009 003360-09	А.Гаджиев	Үйфур кўч., 346	10-1107/1148
"ERDONA LYUKS PLYUS"	301192007	19.05.2009 003325-09	Ш.Мелибоева	Алижон Холиқов кўч., 14	10-1107/1141
"KETRING TEX" МЧЖ	300469325	29.05.2007 001917-09	М.Маҳкамов	Учқўргон 2-ўтар кўч., 32	10-1107/1109
"RAZZOQ SAVDO BIZNES" МЧЖ	301288985	12.08.2009 003491-09	У.Ўринбоева	Шайхонтохур кўч., 76-22	10-1107/1137
"TEXNO-KOMOL" МЧЖ	301367831	05.03.2010 003715-09	-	С.Дарвоза, Термиз ўтар кўч., Дучор, 37	10-1107/1118
"ARAVASH SAYORASI"	300811540	21.04.2008 2513-рғ А.Кодирова	-	Жангҳо мавзеси, 5-4	10-1107/1147
"FAYZ-SAVDO" ХФ	203596160	24.04.2001 2660-рғ Р.Зоирова	-	Навоий кўч., 28а	10-1107/1122
"SARO AGRO SERVIS" МЧЖ	301599495	03.05.2010 004255-09	Ж.Худойкулов	Супермаркет	10-1107/1154
"QAMBAROV ALISHER"	300935814	15.09.2008 002851-09	А.Қамбаров	Охунбобоев кўч., 1	10-1107/1127
"SERVISE"	300709627	06.02.2008 002357-09	А.Акмалов	Хувайдо 2-тор кўч., 35	10-1107/1136
"STAR PAY UNIVERSAL" МЧЖ	301484576	05.02.2010 003988-09	-	Шуманай 3-тор кўч., 37а	10-1107/1142
"SPARTA MEDIA" МЧЖ	300412697	23.08.2007 2660-рғ У.Жалилов	-	Үйғун кўч., 53	10-1107/1152
"JAVLON-MADINA" ХК	205845102	12.10.2005 952-09	Ж.Мелиев	Ҳақиқат кўч., 21	10-1107/1128
"RENTA TRAST" МЧЖ	205594147	05.04.2005 2660-рғ Н.Содиков	-	Навоий кўч., 7	10-1107/1106
"ABDUMALIK INDUSTRIES"	300909164	12.08.2008 002787-09	Р.Назаров	Навоий кўч., 24	10-1107/1132
"SARMOYA-EKO" МЧЖ	205006916	19.04.2004 214-09A.Абдурахмонов	-	Навоий кўч., 44	10-1107/1102
"GROUP GVARDIY" МЧЖ	301322587	18.09.2009 003582-09	К.Фозиев	Т.Расулов кўч., 99	10-1107/1110
"JASUR-DONIYOR" МЧЖ	204134995	19.08.2002 817	Д.Юлдашев	Сой бўйи, 7	10-1107/1114
"USMON BIZNES"	301231749	22.06.2009 003381-09	М.Вохобов	Саргузашт кўч., 23	10-1107/1130
"SHIFO-PARISI" ХК	205199867	17.08.2004 368-09	Ф.Жамилова	Ген.Узоқов кўч., 60а-15410-1107/1144	
"JAZZQURASH" МЧЖ	205272151	16.11.2004 483-09	Г.Исанбоев	Гулобод даҳаси, 12-43	10-1107/1107
"BOOKVARIO CENTRAL ASIA" МЧЖ	206984396	18.12.2008 003012-09	С.Уркинбоев	А.Қодирий кўч., 1а	10-1107/1105
"FARARUD GROUP" МЧЖ	206984658	23.12.2008 003021-09	Р.Зокиров	Навоий кўч., 17	10-1107/1120

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва штамплари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой муддатда маҳсус комиссия томонидан Тошкент ш., А.Қодирий кўчаси, 7а-йи манзили бўйича жойлашган Шайхонтохур тумани ҳокимияти биносининг 2-қаватидаги Тадбиркорларни рўйхатга олиш хонасида қабул қилинади. Тел. 241-87-45.

ART MEBEL GROUP

Офис ва уй учун

МЕБЕЛЬ ИШЛАБ ЧИКАРИШ

Мақбул нархларда

шинам мухит ҳосил қилинг!!!

Фирма мебель салонларимиз:

1. Тошкент универмаги (собик МУМ) – 3-кават
2. Беруний кўч., Б-1, 2-йи, 1-секция (мўлжал – "Фунча" кинотеатри, "Тинчлик" м.б.)

057-10

Тўлов – исталған шаклда

Товар сертификатланган

Тел./факс: (+99871) 244-86-31, 244-59-54, (+99898) 310-20-77 www.art-mebel.uz

H2601

00811

«GROTEKS» КК ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

ОФСЕТ КОФОЗИ

70, 80, 120 г/м²

Бичими – рулонларда 84 см «НЕМАН» ЦБК (Россия)

Тел./факс: 766 34 24, 244 25 26, 244 11 60

E-mail: groteks@list.ru

“Интеграл стар” ХК таклиф қиласи

ЁФОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ

ассортиментда

Хизматлар лицензияланган

Тўлов – исталған шаклда

Тел. 303-16-46, факс 274-66-77

«UNIKS-STAR» МЧЖ

НАСОСЛАР

чукурликлар учун ЭЦВ 4, 6, 8, 10 туридаги
дренаж учун ГНОМ туридагиК туридаги, Консоль
“КАСКАД” ҚўзТЕЛ.: 253-97-60, 188-98-38, WWW.NASOS.UZ

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2011 йил 18 январдаги 10-1015/22465-сонли ҳал қилув қарорига асосан Сергели туманидаги "Max Leaf Invest" МЧЖ (СТИР 301217645) банкрот деб эълон қилинган. Тугатиш бошкарувчиси этиб Сергели туман ДСИ ходими Ш.Муродов тайинланган. Мазкур корхонага тегишли думалоқ муҳр ва бурчак штамплари, шунингдек давлат рўйхатига олингандиги тўғрисидаги гувоҳномалари ҳамда барча таъсис хужжатларининг асл нусхалари бекор қилинади. Кредиторлар эълон чиқсан кундан бошлаб 2 ой давомида куйидаги манзилга мурожаат этишлари мумкин: Тошкент ш., Сергели тумани, З-мавзе, Янги Сергели кўчаси, ба-уй, Сергели туман ДСИ биноси, 2-хона. Тел.: 257-74-51, 257-85-93.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2011 йил 9 февралдаги 10-1119/1994-сонли ажримига асосан Миробод туманидаги "FORMATION SET SERVIS" МЧЖ (СТИР 301222119) бўйича банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган. Кредиторларнинг 1-йифилиши 2011 йил 28 февраль куни соат 10.00 да Тошкент ш., Нукус кўчаси, 23а-уй, 610-хонада ўтка-зилиши белгиланган ва кузатув ишлари ушбу манзилда давом этади. Банкротлик иши 2011 йил 1 марта куни соат 10.00 да Тошкент шаҳар хўжалик суди биносининг 1-залида судья М.К.Астанов томонидан кўрилиши тайинланган.

«AMIR-AUDIT» МЧЖ
аудиторлик ташкилоти
28.03.2008 йилдаги 00642-сон лицензия
УЗР АВИНИНГ 12.01.2005 йилдаги 991-сон гувохномаси

Аудиторлик текширувлари
ҳамда МХХС ва БХМС
бўйича малакали
хизматлар
Бухгалтерия хисоботи
ва баланс тузиш
CAP ва CIPA сертификатларига
эга аудиторлар керак
Тел. (+99897) 409-04-23, 296-55-78 факс (8371) 296-52-15

“Аудит-ВАРН” МЧЖ
аудиторлик ташкилоти
ЎЗБЕКИСТОННИНГ БУТУН
ХУДУДИДА, БХМС ВА МХХС
БЎЙИЧА ИСТАЛГАН ТУРДАГИ
АУДИТОРЛИК ТЕКШИРУВЛАРИНИ
126-10
126-10
2008 йил 16 майдаги 000172-сон лицензия
Тел.: 8(371) 2762099,
уяли: +998971192248
Тошкент ш., Бунёдкор кўч., 42
Тошкент вил., тел. +998974541664

«NAZORAT-AUDIT» МЧЖ
аудиторлик ташкилоти
Ўзр МВИНИНГ 28.07.2008 йилдаги 00067-сон лицензия

Барча хўжалик юритувчи субъектларда
аудиторлик текширувлари

Ўзбекистон Республикасининг солик
ва молия конуни хужжатларига мувофиқ
барча консалтинг хизматларини кўрсатади

Манзили: Тошкент ш. Гавзар кўч. 124.
Тел. (8371) 279-47-16. Факс (8371) 279-44-01.
Уяли: (+99897) 402-05-00, 340-98-62,
335-19-67, (+99894) 663-77-74.
E-mail: Itd_nazorat-audit@mail.ru

Вилойтлардаги элоғи болгаш телефонлари:
Нукус (+99861) 357-43-26, Хоразм (+99862) 524-51-55,
Сурхондарё (+99894) 461-32-70, Самарқанд (+99866) 777-01-63,
Наманган (+99869) 258-57-97, Жиззах (+99872) 328-08-00.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР
Юридик хизмат кўрсатиш*.
Тел. (+99897) 330-45-71.

Дебиторлик қарзини ундириш.
Юридик хизмат кўрсатиш. Хўжалик,
жиноят ишлари*.
Тел. (+99897) 100-47-33.

«ADVOVAT ELITE». Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, вако-
латхоналарни рўйхатдан ўтказиш,
қайта ташкил этиш, тугатиш ва
уларга юридик хизмат кўрсатиш*.
Тел.: 281-52-39, 448-74-69.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ
Аудиторлик ва бухгалтерия хиз-
матлари*.
Тел.: 185-48-30.

Аудиторлик хизматлари. Арзон*.
Тел. 176-23-13.

«SHARQIY MASLAK» аудиторлик
ташкилоти аудиторлик текшируви,
професионал хизматларни тақлиф
этади. Банкрот корхоналарни туга-
тиш жараёнида қатнашади.
Тел./факс: 250-37-75.
Уяли: 733-17-29.

ХИЗМАТЛАР

Ташкилий техника: компьютер-
лар, ноутбуклар, мониторлар, прин-
терларни таъмирилаш. Тўлдири-
ш. Жойига чиқиш билан.
Тел. 903-73-93.

Компьютерларни таъмирилаш,
шахсий компьютерларга техник хиз-
мат кўрсатиш. Windows, дастурий
таъминот ва Интернет ўрнатиш ва
созлаш. Жойига чиқиш билан.
Тел.: (+99897) 450-03-24
Светлана.
(+99897) 158-46-10 Сергей.

Видео-, фотосуратга олиш*.
Тел. (+99897) 709-20-17.

*Хизматлар лицензияланган.

УЙДАН ЧИҚМАЙ ТУРИБ РЕСТОРАН ТАНЛАНГ

www.restoran.uz

Рўйхатлар

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2011 йил 21 февралдаги ҳал қилув қарорига асосан Пискент тума-
нидаги “Фофоров Баҳром” ФХ соддалаштирилган тартибда банкрот деб эътироф этилган ва тугатиш жа-
раёни бошланган. Мазкур корхона бўйича тугатиш бошқарувчиси этиб Пискент туман ДСИ ходими К.Эшо-
нкулов тайинланган. Ушбу корхонанинг думалоқ муҳр ва бурчак тамғаси ҳамда бирламчи таъсис ҳужжат-
лари ва давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувохномаси бекор қилинади. Кредиторлар талаблари
1 ой муддат ичидаги қабул қилинади. Кредиторларнинг йигилиши 2011 йил 18 марта куни соат 10.00 да Тош-
кент вилояти, Пискент тумани, Бобур кўчасида жойлашган Пискент туман ДСИ биноси, 2-қават, 16-хона-
да ўтказилади. Ушбу корхонага алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой муддат давомида ўзларининг муро-
жаатларини Пискент туман ДСИга билдиришлари мумкин. Тел. 54-51-056.

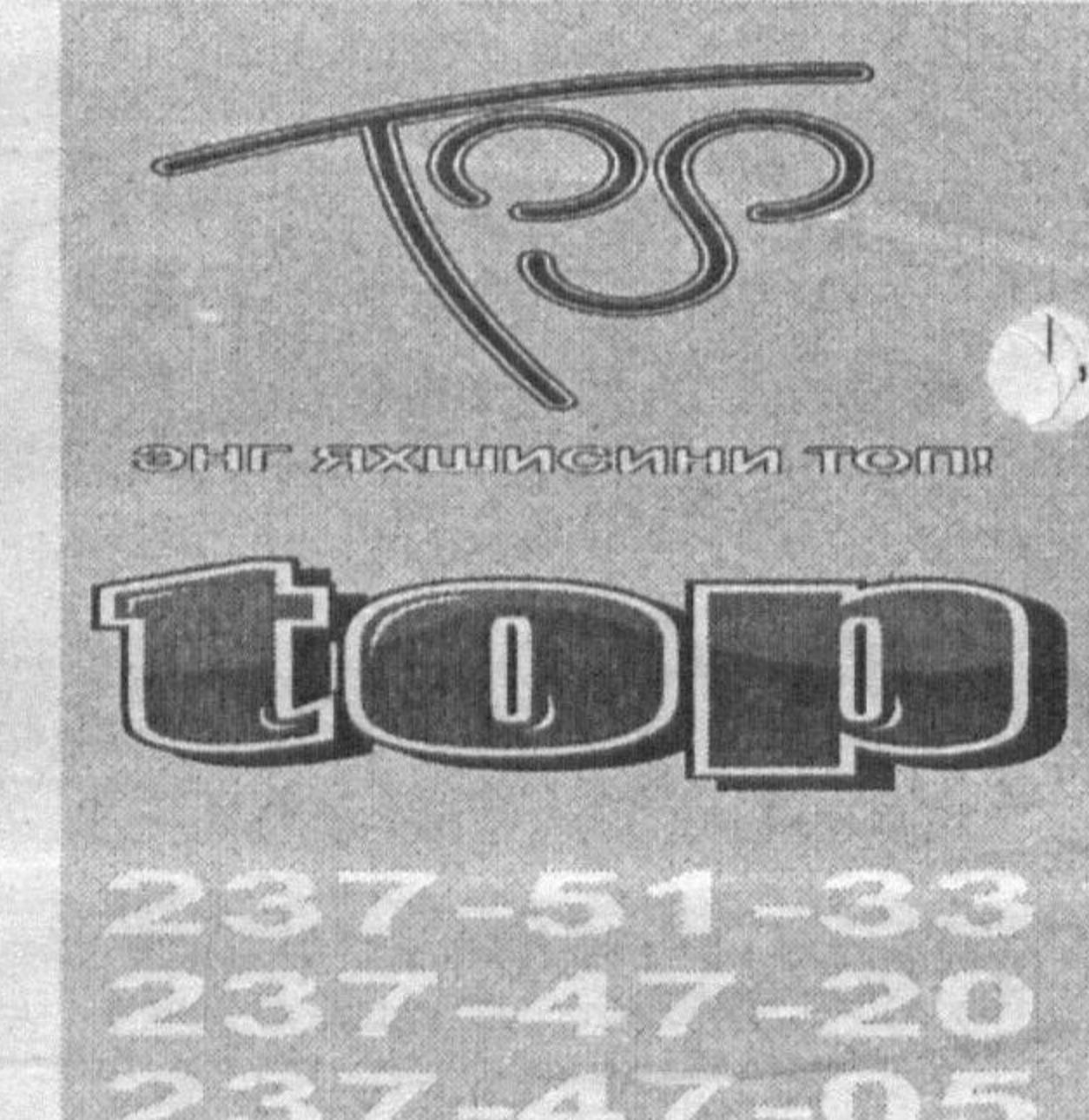
***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2011 йил 7 февралдаги ҳал қилув қарорларига асосан
Шайхонтохур туманидаги тугатилаётган корхоналар

РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами	Директор	Юридик манзили	Қарор рақами
“QADRIYAT PLUS”	301276914	30.07.2009 003457-09	-	Х.Мусахонов кўч., 39а	10-1107/1117
“QODIRJON BARAKA”	301320804	17.09.2009 003577-09	Р.Рахимжонов	Сохибоев кўч., 31	10-1107/1124
“PERFECT STYLE” МЧЖ	301395838	09.12.2009 003788-09	Х.Гаюпов	Бешёғоч мавзеси, 9-24	10-1107/1133
“ISMOIL OMAD BARAKA” МЧЖ	301450064	19.01.2010 003904-09	И.Салимов	Оқтепа мавзеси, 14-34	10-1107/1134
“AZELAR SERVIS”	300962440	15.10.2008 002901-09	-	Гулобод мавзеси, 80-17	10-1107/1123
“E’ZOZA-NUR TEKS”	300154204	19.01.2007 001659-09	М.Фаттохова	Гулобод мавзеси, 44-22	10-1107/1125
“SAVINTEX” МЧЖ	301455833	21.01.2010 003914-09	Б.Латипов	Қизил фунча кўч., 13	10-1107/1111
“DIETOLOG XRR”	301334287	02.10.2009 003607-09	Р.Хусамитдинов	А.Рашидов кўч., 23	10-1107/1145
“SAYYID HONEST” МЧЖ	301536067	11.03.2010 004117-09	С.Камолов	Гулобод мавзеси, 38-18	10-1107/1112
“ASAD SERVIS” МЧЖ	203651006	13.06.2006 09-01776	Ш.Мусахонов	У.Юсупов кўч., 3	10-1107/1153
“MEDISSA-PRESS” МЧЖ	206847526	19.02.2007 1725-09	Ш.Матёқубов	Навоий кўч., 30	10-1107/1135
“GULBOZOR-VIDEO” ХК	206938239	12.11.2007 2201-09	Д.Акбаров	Үйғур, Ҳакиқат тор кўч., 2	10-1107/1149
“RAKAT AVTO SERVIS” МЧЖ	207062879	09.02.2010 004008-09	-	Гулобод мавзеси, 54-39	10-1107/1115
“MJM GRAND TUR” МЧЖ	301468817	28.01.2010 003943-09	А.Пўлатов	Навоий кўч., 7	10-1107/1104
“BUNYODKOR PLUS”	300742270	27.02.2009 002413-09	Р.Махмудов	Ген.Узоқов кўч., 2	10-1107/1139
“STEEL CONSTRUCTION TECHNOLOGY” 301332789	30.09.2009 003596-09	-		Беруний кўч., 41	10-1107/1108
“FARANGIZ OLTIN QURILISH SERVIS” 301202546	28.05.2009 003349-09	Ф.Содиков		Чорсу мавзеси, 7-17	10-1107/1151
“BC-EACT” МЧЖ	202036708	13.12.1996 1820/12	В.Хичев	Максумов кўч., 29-1	10-1107/1155
“NIKRO-LYUKS” ХФ	204501586	16.04.2003 540	Р.Никитин	Бешёғоч, 6-27	10-1107/1113
“VESTTORG ROG” ХК	205843041	02.03.2006 1135-09	С.Митрофанов	З.Қобулова кўч., 16	10-1107/1150
“KABEL TRANSSET” МЧЖ	206938340	14.11.2007 2213-09	А.Зайнутдинов	Нуробод 1-ўтар кўч., 1	10-1107/1119
“HIGHFLY-TRADE” МЧЖ	207069267	17.03.2010 004140-09	-	Есенин кўч., 1	10-1107/1140
“DILFUZA-MUBORAK” ХФ	200840080	22.10.1993 36/10	Х.Саматова	Форобий кўч., 13а	10-1107/1126
“GRAND DEKOR LUX”	301116502	27.03.2009 003203-09	Ю.Наммадов	Б.Зокиров ва Беруний кўчаси кесишиувиди жойлашган дўкон	10-1107/1143
“R KARIM INVEST” МЧЖ	301608411	12.05.2010 004277-09	А.Рахметов	Боф кўча., 1-80	10-1107/1138
“TINCHLIK MEGA” МЧЖ	300772069	25.02.2009 123-PR	Х.Тўлаганов	Беруний кўч., Марказ-27, 3	10-1107/1116
“YAHYOXON NURAFSHON BIZNES” МЧЖ	301593339	26.04.2010 004241-09	Х.Ходжаева	Қоратош кўч., 135	10-1107/1121

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва штамплари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даъволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой муддатда махсус комиссия томонидан Тошкент ш., А.Қодирий кўчаси, 7а-йи манзили бўйича жойлашган Шайхонтохур тумани ҳокимияти биносининг 2-қаватидаги Тадбиркорларни рўйхатга олиш хонасида қабул қилинади. Тел. 241-87-45.

Тошкент шаҳар хўжалик
судининг 2011 йил
18 февралдаги ҳал қилув
қарорларига асосан
Шайхонтохур туманидаги
банкрот деб эътироф этилган
ва тугатишга оид ишлар
бошланган корхоналар

РЎЙХАТИ

Корхона номи Қарор рақами
“Golden Rivel” 10-1107/1587
“Trave” МЧЖ 10-1107/1587
“Antaris”
“Biznes” МЧЖ 10-1107/1588
“Best Servis”
Food” ХК 10-1107/1586
Мазкур корхоналар бўйича тугатиш
бошқарувчиси этиб К.Исмоилов тайинланган. Корхоналарга тегишли бўлган муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинди. Ушбу корхоналарга алоқадор шахслар ва корхоналарнинг мурожаатлари 2 ой давомида куйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., Шайхонтохур тумани, 100011, А.Навоий кўчаси, 7а-йи, 307-хона.

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУКУК
СОЛИКЛАР
БУХГАЛЬТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ “Norma Hamkor” МЧЖ
Газета 2006 йил 26 декабря
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигига рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУХАРРИР
ФАРХОД КУРБОНБОЕВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: gazeta@norma.uz,
www.norma.uz
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муалифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаси назарига мос келавермайди.
Таҳририят оғоҳлантиради, газетамида мавжуд ахборотдан фойдаланмаганлик ёки мувофиқ
равишда фойдаланмаганлик билан борлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят эжавобгар эмас.
Таҳририят муштарилилар билан ёзиши туриши имкониятига эга эмас.
“Норма маслаҳатчи”да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб боссии, электрон ва башқа
манбаларда кўпайтириши, тарқатишига фақат “Norma” МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.
Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида “TOPPRINT” МЧЖ
босмахонасида босилиши (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1